

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 14C/55/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118215440
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Kozáčik
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2019:5118215440.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina sudcom JUDr. Vladimírom Kozáčikom v spore žalobcov: 1/ C. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XXX/XX, B., 2/ E. F. rod. L.vá, nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C.a L. XXX/XX, B., 3/ C. X., rod. L.vá, nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. I./XX, B., všetci právne zastúpení: Advokátska kancelária V4 JURISTIC group, s.r.o. so sídlom Furdekova 16, 851 04 Bratislava IČO 50 192 205, proti žalovaným: 1/ UNIQA poisťovňa, a.s. so sídlom Krasovského 15, 851 01 Bratislava IČO 00 653 501, právne zastúpená PRK Partners s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Hurbanovo námestie 3, 811 06 Bratislava, IČO 35 978 643, 2/ INCAR, s.r.o. so sídlom Vinárska 14, 951 41 Lužianky IČO 36 534 931, právne zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Ladislav Barát, s.r.o., so sídlom Školská 3, 949 01 Nitra IČO 36 868 639, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 10.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 3.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 5.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

IV. Súd žalobu žalobcov 1/ až 3/ vo zvyšku z a m i e t a .

V. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi 1/ trovy konania v plnom rozsahu.

VI. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni 2/ trovy konania v plnom rozsahu.

VII. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni 3/ trovy konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia 1/ až 3/ sa domáhali žalobou podanou na súd dňa 12.11.2018 voči žalovaným 1/ a 2/ uloženia povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 17.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, voči žalovaným 1/ a 2/ uloženia povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni

2/ sumu 7.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy a voči žalovaným 1/ a 2/ uloženia povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 7.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy.

2. Žalobu odôvodnili tým, že rozsudkom Okresného súdu Žilina, zo dňa 11.08.2016, sp.zn.: 28T/62/2016, právoplatným a vykonateľným dňa 11.08.2016, bol uznaný vinným - E. J., nar. XX.XX.XXXX v Martine, trvalé bytom V., Na Y. XXX/XX, okres Martin z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že dňa 18.11.2015 v čase o 06:30 hod. viedol nákladné motorové vozidlo zn. Iveco, EVČ NR-XXXGX, ktoré bolo vo vlastníctve žalovaného 2/ po ceste 1/64 v Žiline - Bytčici smerom od Žiliny do Rajca, pričom v km 200,00 pri potravinách COOP Jednota nedal prednosť chodkyni Y. L., ktorá prechádzala po riadne vyznačenom priechode pre chodcov z ľavej strany na pravú z pohľadu vodiča, v dôsledku čoho došlo v jazdnom pruhu, v ktorom viedol vozidlo E. J. k nárazu prednej časti nákladného motorového vozidla a pravej časti tela chodkyne Y. L., ktorá bola následkom nárazu odhodaná pred vozidlo. Pri predmetnej dopravnej nehode utrpela mnohopočetné zranenia na celom tele, na následky ktorých dňa 01.12.2015 zomrela v dôsledku zlyhania činnosti srdca a dýchania pri opuchu mozgu, zápale mozgových obalov a zápale pľúc, ktoré vznikli ako komplikácie zranení, ktoré utrpela pri dopravnej nehode dňa 18.11.2015.

3. V súvislosti s pasívnou legitimáciou uviedli, že žalovaný 2/ bol vlastníkom predmetného motorového vozidla s EVČ: NR XXX GX, ktoré viedol vodič E. J., nar. XX.XX.XXXX v Martine, trvalé bytom V., Na Y. XXX/XX, okres Martin, pričom predmetné nákladné vozidlo bolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené v UNIQA poisťovňa a.s., so sídlom Krasovského 15,85101 Bratislava. IČO: 00 653 501. Vodič predmetného motorového vozidla porušil svojim konaním ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c), písm. f) zákona č. 8/200 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov: „Vodič je povinný: c) venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke, d/ dať prednosť chodcovi, ktorý vstúpil na vozovku a prechádza cez priechod pre chodcov, pritom ho nesmie ohroziť, to neplatí pre vodiča električky“, čím zapríčinil vznik dopravnej nehody pri ktorej utrpela nebohá Y. L. zranenia na následky ktorých dňa 01.12.2015 zomrela.

4. Y. L. sa narodila dňa 25.06.1935, bola manželkou žalobcu 1/ a matkou žalobkyne 2/ a žalobkyne 3/. Nepracovala, nakoľko poberala starobný dôchodok. Žila v jednej domácnosti so svojim manželom a dcérou žalobkyňou 3/. So svojim manželom žila v manželstve od 21.12.1957. Bola milujúca manželka a matka, aj napriek jej vyššiemu veku bola rodine vždy nápomocná a pracovitá, plná elánu a dobrej nálady, s chuťou žiť život. Svoj život venovala rodine, ktorú nadovšetko milovala. Bola vzornou manželkou a oporou pre svojho manžela a deti. Vzorná manželka a matka, milujúca život a rodinu. Veľmi sa tešila zo svojich pravnúčat, ktoré si brávala aj k sebe na prázdniny. Napriek svojmu vyššiemu veku milovala prechádzky s manželom v prírode. Veľmi rada a s veľkým nadšením sa starala o manžela a ich spoločný dom a záhradu. S manželom mala v pláne obnoviť ich dom, najmä strechu. Mala dostatok síl a elánu pustiť sa do čohokoľvek, do akejkoľvek činnosti bez ohľadu na jej vek. Nebohá mala pred predmetnou dopravnou nehodou dobrý zdravotný stav, nenavštevovala lekárov, neužívala žiadne lieky o čom svedčil aj jej aktívny život. Mala dostatok síl aj na to, aby sa starala o svojho chorého manžela. Jej smrť ako manželky, matky a starej matky znamená pre jej blízkych neskutočnú stratu. Bola veľmi milá a nápomocná nie len rodine, ale aj susedom a priateľom. Rodina sa nedokáže zmieriť s jej smrťou, no najmä so spôsobom jej smrti. Žalobcovia vnímajú predmetnú udalosť veľmi tragicky a emotívne, najmä preto, že ich mama a manželka prišla o život tragickým spôsobom a to predmetnou dopravnou nehodou. Neliečila sa na žiadne ochorenia a spôsobom jej života blízki nepredpokladali takú náhlu smrť. Nebyť predmetnej dopravnej nehody a ignorácie povinností vodiča predmetného nákladného vozidla, ktorého bol vlastníkom žalovaný 2/, mohla nebohá ešte žiť. Blízki opisujú jej smrť ako zbytočnú pričom jej smrť a okolnosti jej smrti zanechali u nich dlhodobú psychickú ujmu.

5. Zdôraznili, že smrť nebohej žalobca 1/ veľmi zle znášal, najmä po psychickej stránke, nakoľko s ňou žil takmer celý život v spoločnej domácnosti a boli na seba veľmi citovo naviazaní. Poslednú rozlúčku s nebohou zvládol iba vďaka podaným medikamentom na ukludnenie a pociťuje neskutočný žiaľ a stratu za milovanou manželkou. Žalobkyňa 2/ pociťuje nesmierny smútok a psychickú ujmu, na ktorú nedokáže zabudnúť, nakoľko nebohá bola jej milujúcou matkou a starou matkou jej detí. Žalobkyňa 3/ žila s nebohou v spoločnej domácnosti, preto ju smrť milujúcej matky zasiahla až tak, že sa nervovo zrútila a musela užívať lieky. Sama mala zdravotné problémy, ktoré sa po smrti jej matky výrazne zhoršili. Žalobcovia sa do dnešnej doby, aj keď už uplynula výrazná doba, nevedia vyrovnáť so smrťou ich milujúcej manželky a matky, najmä so spôsobom ako bol jej život ukončený.

6. Smrť nebohej Y. L. spôsobila žalobcom veľmi vážny zásah do ich súkromného života ako aj života celej rodiny. Jej smrťou stratili sociálne, morálne a citové puto, ktoré bolo medzi nimi vytvorené. Stratili možnosť prejavovať jej lásku, porozumenie, priazeň a rovnako prijímať od nej všetky uvedené emočné prejavy. Protiprávnym konaním vodiča predmetného motorového vozidla, ktorého vlastníkom

bol žalovaný 2/ aj keď nedbanlivostným, došlo k nenávratnej deštrukcii väzieb súkromného života žalobcov. Tieto následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna nie je postačujúca aby zmiernila ujmu žalobcov a vyplnila prázdne miesto po strate milovanej manželky, matky a starej matky. Prišli o manželku, matku, starú matku, život v spoločnej domácnosti, ktorý bol harmonický. Ujma vzniknutá žalobcom je neodstrániteľná a objektívne závažná z pohľadu ktorejkoľvek fyzickej osoby. Poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy môže u žalobcov prispieť k zmierneniu stavu, je prejavom slušnosti a spravodlivosti, aj keď nemôže odčiniť dopad tragickej udalosti. S poukazom na vyššie uvedené je jednoznačne preukázané, že morálna satisfakcia je v tomto prípade nepostačujúca a preto majú žalobcovia ako najbližšia rodina zosnulej, právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je s prihliadnutím na všetky doterajšie a budúce okolnosti vyčíslená na celkovú sumu 31.000,-eur. Uvedli, že žalovaný v rade I. priznal žalobcom náklady spojené s poslednou rozlúčkou zosnulej vo výške 2.454,96 eur, ktoré si žalobcovia nárokovali prostredníctvom spoločnosti OK SK - odškodňovacia kancelária s.r.o., so sídlom A. Bernoláka 2129/51, 010 01 Žilina. Žalovaný 1/ bol prostredníctvom právneho zástupcu žalobcov vyzvaný na mimosúdne riešenie predmetnej právnej veci, no jeho stanovisko k predmetnej veci bolo negatívne, preto boli žalobcovia nútení domáhať sa ich nároku, ktorý vyplýva zo zákona prostredníctvom vecne a miestne príslušného súdu.

7. Žalobcovia 1/ až 3/ k vyjadreniu žalovaného 1/ s poukazom na neexistenciu právneho základu nároku žalobcov uviedli, že každá fyzická osoba má podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, pričom podľa ust. § 16 Občianskeho zákonníka sa zodpovednosť za spôsobenú škodu neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy ako ujmy v osobnostnej sfére poškodených je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, ktorý bol spôsobený škodcom porušením určitej právnej povinnosti. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahŕňa tiež právo na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Občianskoprávne sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby upravuje ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka. Zákon v ust. § 4 ods. 2 Zákona č. 381/2001 Z. z. o ZoPZP určuje povinnosť poisťovateľa nahraďiť mimo iného poškodenému škodu na zdraví a náklady pri usmrtení, pričom uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.07.2017, sp. zn.: 6 MCdo 1/2016 bolo rozhodnuté, že škodou na účely tohto zákona sa rozumie aj nemajetková ujma: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

8. Žalobcovia v súvislosti s pasívnou legitimáciou poukázali na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn.: 6 MCdo 1/2016, zo dňa 31.07.2017 podľa ktorého, „Pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v Zákone č. 381/2001 Zb. Zo PZP. Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu Zákone č. 381/2001 Zb. o PZP (gramatický výklad), resp., výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp., riziko, že v prípadoch insolventie ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).“

9. K poukazu žalovaného 1/ na absenciu jeho pasívnej vecnej legitimácie a povinnosť vnútroštátnych súdov postupovať pri výklade vnútroštátneho práva tak, aby toto právo bolo vykladané s čo najväčším ohľadom na znenie a účel predmetnej smernice s obmedzením, že nemôže slúžiť ako základ na výklad

contra legem vnútroštátneho práva a ani byť v rozpore so všeobecnými zásadami práva poukázali na odôvodnenie rozhodnutia Ústavného súdu SR zo dňa 11.10.2016, sp. zn.: ÚS 666/2016, podľa ktorého: „Vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii tkvie okrem iného aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Ide pritom aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. To jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len "ústava"). Preto Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci, ale aj viazanosť ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy". Zdôraznili, že Ústavný súd SR v uvedenom rozhodnutí zároveň dospel k záveru, že pojem „škoda" použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o PZP je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, a teda povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

10. K vznesenej námietke premlčania uviedli, že v zmysle ust. § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Rovnako z ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie a podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z dikcie uvedených ustanovení vyplýva, že nárok, ktorého sa žalobcovia domáhajú je osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčí vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rydzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. V prejedávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného bolo zasiahnuté nielen do práva na život manželky žalobkyne, ale tiež do práva na súkromie a rodinný život samotnej žalobkyne. Zásah do práv Žalovaných nastal momentom smrti ich manželky a matky, teda dňa 01.12.2015, pričom následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u Žalobcov stále pretrvávajú. Žalobcovia s poukazom na uvedené mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 02.12.2015. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia, teda v čase podania žaloby dňa 12.11.2018 ich nárok nebol premlčaný.

11. K spochybneniu výšky nároku žalovaným 1/ uviedli, že spochybnovanie výšky nároku považujú žalobcovia za irelevantné. Symbolická satisfakcia, ktorej výšku žalovaná 1/ ani neuviedla, pri smrti najbližšej osoby, nie je dostatočným zadosťučinením, nakoľko hodnota ľudskeho života je nevyčísľiteľná. Poukázali na odôvodnenie v podanej žalobe, pričom celkovú ujmu znásobuje skutočnosť, že poškodená bola zdravá a vitálna, no z okamihu na okamih prišla o život protiprávnym konaním škodcu hoci neporušila žiadne právne predpisy, naopak dodržiavala svoje povinnosti v pozícii chodca ako účastníka cestnej premávky, no napriek neuváženej konaniu bola predčasne usmrtená. Práve tragickosť a nepredvídateľnosť zanechali u žalobcov dlhodobú psychickú ujmu, ktorú pociťujú aj s odstupom času. Žalobcovia stratili možnosť viesť rodinný a súkromný život spolu so svojou manželkou a matkou. Tiež uviedli, že režim odškodňovania podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov nie možné použiť na výpočet nároku žalobcov, nakoľko ich nárok nespadá pod režim tohto zákona. Žalobcovia

si neuplatňujú nárok voči štátu, ktorý by aspoň čiastočne zastupoval škodcu, nakoľko on sám nie je schopný na poskytnutie primeraného zadosťučinenia.

12. Vo vzťahu k vyjadreniu žalovaného 2/ uviedli, že žalobcovia majú za to, že v tomto konaní je žalovaný 2/ je pasívne vecne legitimovaný, pričom poukázali na ust. § 427 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ, teda ten, kto právo a faktickú moc k motorovému vozidlu, pričom zodpovednosť prevádzkovateľa je teda daná objektívne, bez ohľadu na zavinenie (či bol aj vodičom vozidla alebo zapríčinil nehodu). Žalovaný v2/ rade bol v čase škodovej udalosti vlastníkom nákladného motorového vozidla zn. Iveco, ev. č. NR-XXXGX a z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Nitra vyplýva, že od roku 1999 vykonáva okrem iných aj predmety činnosti - cestná nákladná doprava, nepravidelná autobusová doprava, údržba a oprava dvojstopových motorových vozidiel, osobná doprava a medzinárodná nepravidelná autobusová doprava, pričom tieto činnosti okrem iných vykonáva dodnes. Je teda zrejme, že predmetné nákladné motorové vozidlo bolo v čase škodovej udalosti, ktorá je základom pre vznik nároku žalobcov, v prevádzke práve z dôvodu výkonu predmetu obchodnej činnosti žalovanej 2/ zapísanej v Obchodnom registri okresného súdu Nitra a nie z dôvodu svojvôle vodiča vozidla. Ich vzájomný pracovno-právny vzťah alebo iný obdobný vzťah, ktorý umožnil vodičovi - ods. E.ovi J.ovi, viesť predmetné nákladné vozidlo však nevedia zo svojej pozície Žalobcovia preukázať. Ak by aj zavinené konanie vodiča predmetného nákladného vozidla nesmerovalo k plneniu jeho úloh žalovanej 2/ v rámci či už pracovno-právneho alebo iného právneho vzťahu, nemení to nič na skutočnosti, že za prevádzku motorového vozidla zodpovedá ten, kto má faktickú moc k tomuto vozidlu, spravidla vlastník. Žalovaná 2/ nijakým spôsobom neuviedla, že by sa predmetné vozidlo dostalo do prevádzky bez jej vedomia alebo proti jej vôli, resp. akým spôsobom zabráňovala prevádzke vozidla nepovoleným osobám, naopak vzhľadom na jej už uvedenú obchodnú činnosť je vysoko pravdepodobné, že predmetné vozidlo bolo v prevádzke z dôvodu plnenia úloh žalovanej 2/. Tiež zdôraznili, že samotný pojem „prevádzka“ dopravného prostriedku nie je bližšie definovaná v Občianskom zákonníku, no súdna prax priniesla niekoľko stanovísk na vysvetlenie tohto pojmu. Napríklad podľa názoru súdnej praxe motorové vozidlo je v prevádzke nielen vtedy, keď sa pohybuje, ale aj vtedy, keď síce stojí, ale motor je v prevádzke. Prevádzkou motorového vozidla je aj príprava na jazdu a bezprostredné výkony po skončení jazdy, ako aj výkony potrebné na udržiavanie vozidla. Už samo uvedenie motora do chodu patrí k prevádzke motorového vozidla bez ohľadu na to, či sa vozidlo uvedie do pohybu alebo nie, či sa tak stalo na ceste, prípadne na inom priestranstve prístupnom verejnosti alebo ešte v garáži, resp. bez ohľadu na to, či motor uviedol do chodu sám prevádzateľ alebo jeho pracovník. Liberácia prevádzateľa prichádza do úvahy len v prípade, keď škoda nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke. Okrem toho je liberácia viazaná na podmienku, že prevádzateľ preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsillia, ktoré možno od neho požadovať. Vynaložením všetkého úsillia treba rozumieť všetku objektívnu starostlivosť, ktorá sa mohla vynaložiť na zabránenie vzniku škody. Dôvodom liberácie (alebo čiastočnej liberácie) prevádzateľa môže byť aj zavinenie poškodeného. Výlučné zavinenie poškodeného môže síce viesť k úplnému zbaveniu sa zodpovednosti prevádzateľa, avšak len v tom prípade, keď škoda bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, ale nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke, a bola spôsobená výlučným zavinením poškodeného. V takom prípade možno použiť ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka. V prípade škodovej udalosti, ktorá zakladá vznik nároku žalobcov bolo však zavinenie poškodeného - nebohej Y. L. na základe vyšetrovania vylúčené, čo bolo potvrdené aj Rozsudkom Okresného súdu Žilina, zo dňa 11.08.2016, sp. zn.: 28T/62/2016, ktorým bol uznaný za vinného vodič predmetného vozidla - E. J.. Na základe týchto skutočností majú žalobcovia za to, že žalovaná 2/ ako vlastník vozidla s faktickou mocou nad vozidlom nesie zodpovednosť za škodu, ktorá bola týmto vozidlom spôsobená v rámci jeho prevádzky (teda pohybu), napriek tomu, že škoda vznikla aj v súvislosti s porušením pravidiel cestnej premávky ods. E.a J.a. Pôvodcom zásahu do osobnostných práv žalobcov bol teda v značnej miere vodič predmetného nákladného vozidla, no je potrebné vziať na zreteľ skutočnosť, že jeho konanie bolo spôsobené prevádzkou motorového vozidla vo vlastníctve žalovanej 2/ a zrejme aj pri plnení jej úloh a činností. Zodpovednosť žalovanej 2/ ako prevádzkovateľa motorového vozidla však nevylučuje súbežnú zodpovednosť vodiča -ods. E.a J.a v súlade s ust. 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

13. Pri námietke výšky uplatneného nároku vyslovili zhodný názor ako pri vyjadrení v reakcii na tvrdenia žalovaného 1/.

14. Žalovaná 1/ vo vyjadrení uviedla, že namieta jej pasívnu vecnú legitimáciu a voči uplatnenému nároku vzniesla námietku premlčania. Zdôraznil, že žalobcovia svoj nárok voči žalovanej 1/ opierajú o ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a zákona o PZP. Občiansky zákonník dôsledne rozlišuje medzi pojmom škoda a nemajetková ujma, pretože kým jedno je považované za ujmu

materiálnu (vrátane škody spôsobenej na zdraví, ktorá je poisťovňou v režime povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nahrádzaná), druhé predstavuje ujmu výlučne v osobnostnej sfére poškodených, preto tieto pojmy nemožno zamieňať. Žalovaná 1/ má za to, že ujma na zdraví je v zmysle slovenského právneho poriadku kompenzovaná poškodeným prostredníctvom § 444 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého "pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia." Z doslovného znenia kogentného ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Zb. o PZP vyplýva, že toto poistenie nepokrýva uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“, pričom škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník systematicky a obsahovo od seba oddeľuje. Rovnako aj Zákon o PZP v § 4 ods. 2 používa pojem škoda a nie nemajetková ujma. Zákon o PZP nie je vo vzťahu k pojmu škoda špeciálnym predpisom, ktorý má prednosť pred všeobecným Občianskym zákonníkom. Zákon o PZP sa ako celok opiera o úpravu poistnej zmluvy obsiahnutú v Občianskom zákonníku, preto občianskoprávnu úpravu v oblasti zodpovednosti za škodu a úpravu poistnej zmluvy skôr dopĺňa a špecifikuje, než ako lex specialis nahrádza. Náhradu škody nie je možné stotožňovať s náhradou nemajetkovej ujmy. Tento názor potvrdzuje aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20. apríla 2011, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky judikoval, že "Odvolací súd preto nesprávne vyložil ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/[Zákona o PZP], keď ustálil, že do pojmu „nákladov pri usmrtení" možno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy. Výsledkom tejto mylnej interpretácie právnej normy je nesprávny záver, podľa ktorého povinnosť žalovanej 1/ na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, sa vzťahuje tiež na nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z ustanovenia § 13 ods. 2 [Občianskeho zákonníka]." Ustanovenia Zákona o PZP tak nie je možné uplatniť pre posúdenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, a teda nie je možné žiadať, aby náhrada nemajetkovej ujmy bola uhradená z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Zdôraznil, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenom rozsudku zároveň poukázal aj na zásadné rozdiely medzi náhradou škody a náhradou nemajetkovej ujmy a v závere uviedol, že "podľa súčasnej platnej právnej úpravy možno teda nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. OZ". Tiež uviedol, že rovnaký názor zastáva aj Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 3 Cdo 301/2012: "Zákon č. 381/2001 Z.z. a ani Občiansky zákonník pojem škody nedefinuje, hoci pokiaľ ide o skutočnú škodu a ušlý zisk, bežne tieto pojmy na rôznych miestach používa. Uvedené je tak prenechané občianskoprávnej teórii a súdnej praxi. Tie celkom zhodne za škodu v zmysle občianskeho práva považujú každú majetkovú (materiálnu - hmotnú) ujmu (stratu), ktorú možno objektívne vyjadriť (vyčíslieť) všeobecným ekvivalentom, t.j. peniazmi (R 55/1971). Občiansky zákonník nezahŕňa pod pojem škody i nemajetkovú (imateriálnu - nehmotnú - ideálnu) ujmu, táto sa ale podľa platného právneho stavu odškodňuje len v prípadoch osobitne stanovených v § 444.". Z uvedených rozhodnutí žalovaný v 1/ rade abstrahoval, že Najvyšší súd SR dospel k záveru, že ak Zákon o PZP hovorí o pojme škoda, nezahŕňa v sebe aj nemajetkovú ujmu, tým pádom nie je daná pasívna vecná legitímácia poisťovne.

15. Tiež žalovaná 1/ vylovila názor, že výklad poskytnutý Najvyšším súdom SR, ktorý bol vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 168/2009, nebol prelomený ani neskôr vydaným rozhodnutím Súdneho dvora Európskej Únie zo dňa 24. októbra 2013 vo veci C-22/12 Hassová, práve naopak, Najvyšší súd SR sa stotožnil s tým, že Rozhodnutie SD EÚ rieši po právnej stránke odlišnú situáciu, t.j. takú, kde vnútroštátne právo členského štátu chápe pojem "škoda" široko a zahŕňa v ňom aj náhradu za nemajetkovú ujmu. Vyššie citovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 3Cdo/301/2012) sa vysporiadal aj s právnym názorom v Rozhodnutí SD EÚ: "Dovolací súd nezhliadol dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. ani po rozhodnutí SD rozsudkom C-22/12 vo veci Katarína Hassová proti Rastislavovi Petríkovi a Blanke Holingovej. Právna veta tohto rozsudku jednoznačne konštatuje, že "smernice ... sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkyim osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné vo veci samej." SD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkyim osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia ... v uvedenom rozsudku nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel. Keďže slovenské právo neupravuje

takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia."

16. Žalovaná 1/ konštatovala, že vzhľadom na chýbajúcu vnútroštátnu právnu úpravu má za to, že nárok žalobcov nie je dôvodný. Žalovaná 1/ poukázala na skutočnosť, že plnenie nároku by predstavovalo plnenie bez právneho dôvodu, takže v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka by došlo k bezdôvodnému obohateniu žalobcov. Ďalej poznamenala, že z ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ taktiež vyplýva, že vnútroštátne súdy, ktoré uplatňujú vnútroštátne právo, sú sice povinné vykladať toto právo čo najväčšmi s ohľadom na znenie a účel predmetnej smernice, avšak aj táto povinnosť (a možnosť) eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva má obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva (i) nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva a ani (ii) byť v rozpore so všeobecnými zásadami práva.

17. Pre prípad, že by súd dospel k záveru, že žaloba voči žalovanej 1/ nemá byť zamietnutá, namietala žalovaná premlčanie, pretože náhrada nemajetkovej ujmy by spadala pod pojem škoda v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP a právo na náhradu škody sa v zmysle § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčuje v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe. Keďže škodová udalosť vznikla dňa 18. novembra 2015 a žalobcami bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podaný na Okresný súd Žilina najskôr dňa 5. novembra 2018, t.j. po viac ako dvoch rokoch, žalovaná 1/ má za to, že právo na náhradu škody žalobcov je premlčané. Pre tento prípad žalovaná 1/ namietala aj výšku náhrady nemajetkovej ujmy, pretože žalobcovia však nijakým spôsobom neodôvodnili, prečo požadujú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške spolu 31.000 eur. Zdôraznila, že nespochybňuje, že úmrtie poškodenej je nenapraviteľným zásahom do osobných pomerov žalobcov, avšak náhrada nemajetkovej ujmy, má predstavovať symbolickú satisfakciu, ktorú poskytuje škodca tohto zásahu, a preto je v zmysle § 450 Občianskeho zákonníka potrebné vychádzať z majetkových pomerov škodcu. Poukázal na rozhodovaciu prax súdov, kedy Krajský súd v Banskej Bystrici priznal sp. zn.: 13 Co/954/2014 - 6.500 eur každému z rodičov usmrteného syna, ktorý žil v spoločnej domácnosti s rodičmi, v dôsledku dopravnej nehody (návrhom žiadali 100.000 eur); Krajský súd v Prešove sp. zn.: 14Co/102/2014 - 4.150 eur každému zo synov, ktorí žili v spoločnej domácnosti s poškodným (rodičom); Krajský súd Trenčín sp. zn. 4Co/7/2016 - 4.000 eur manželke, a 2.000 eur synovi; Krajský súd Žilina sp. zn. 8Co/194/2016 - 3.000 eur (žalovaný 1/) a 5.000 eur (žalovaný 2/) matke.

18. Žalovaná 1/ s poukazom na uvedené súdne rozhodnutia považovala uplatňovanú sumu vo výške 31.000 eur (17.000 + 7.000 + 7.000) za neprimerane vysokú a neodôvodnenú a to aj s poukazom na režim odškodňovania podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon o obetiach v prípade spôsobenia smrti trestným činom oprávňuje za splnenia zákonných podmienok obeť úmyselných násilných trestných činov žiadať štát o vyplatenie odškodnenia. V zmysle § 12 ods. 2 Zákona o obetiach sa odškodnenie poskytuje vo výške päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, pričom ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom. S ohľadom na uvedené by výška takejto náhrady bola v sume 19.000 (50 x 380 eur - minimálna mzda 2015 - deň spáchania trestného činu). Navyše škodová udalosť bola spôsobená neúmyselným násilným trestným činom, čo výrazne znižuje závažnosť jeho spáchania.

19. V ďalšom vyjadrení uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by existovalo rozhodnutie vydané podľa postupu vymedzeného v § 48 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov v dôsledku čoho neexistuje ohľadom tejto otázky ustálená rozhodovacia prax. Iba právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný. Zdôraznil, že odmietnutie sťažnosti Ústavným súdom Slovenskej republiky s odôvodnením, že uvedené napadnuté rozhodnutia nevykazujú znaky svojvôle v prípade, ak sú založené na racionálnej právnej argumentácii, automaticky nemôže znamenať, že Ústavný súd Slovenskej republiky skonštatoval pasívnu vecnú legitimitáciu poisťovateľov v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy z titulu povinného zmluvného poistenia, a to navyše v prípade, keď takouto právomocou Ústavný súd Slovenskej republiky ani nedisponuje. Zamietnutie sťažnosti poisťovateľov Ústavným súdom Slovenskej republiky znamená iba toľko, že napadnuté rozhodnutia nepredstavovali rozhodnutia contra constitutionem. To však neznamená, že napadnuté rozhodnutia v skutočnosti neboli nezákonné t.j. contra legem. Žalovaný tiež poukázal na niektoré rozhodnutia Krajského súdu v Žiline (t.j. odvolacieho súdu pre toto súdne konanie), v ktorých Krajský súd v Žiline ustálil, že poisťovne nie sú pasívne vecne legitimitované v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia.

20. Žalovaná 1/ tiež vzhľadom na prednes žalobcu 1/ počas výsluchu, kde sa žalobca 1/ viac krát vyjadril, že požadovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy už tak nepotrebuje, avšak je toho názoru, že súd

by mal aspoň sčasti priznať náhradu nemajetkovej ujmy jeho dcéram (t.j. žalobkyni 2/ a žalobkyni 3/) a je zrejmé, že podľa obsahu sa vzdal nároku, žiadal voči žalobcovi 1/ rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Poukázal na to, že z výsluchu žalobcov je zrejmé, že žalobca 1/ mal krátko po smrti svojej manželky úraz, čo tiež mohlo mať vplyv na jeho celkové fyzické aj psychické rozpoloženie. Preto jeho zdravotný stav nie je možné chápať ako dôsledok smrti jeho alebojej manželky a sú dôvodné pochybnosti o tom, či žalobca 1/ si vôbec uvedomuje existenciu tvrdenej nemajetkovej ujmy. Žalobca 1/ uvádzal, že sa mu už aj "čosi polepšilo", z čoho je možné usúdiť zlepšenie stavu žalobcu 1/ a skutočnosť, že tento nepocítiuje nemajetkovú ujmu v takom rozsahu ako v čase podania žaloby.

21. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k žalobe uviedla, že tragickú udalosť spôsobil E. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Trebestovo, na Y. XXX/XX, okres Martin, tak, že dňa 18.11.2015 na vozidle EČ: NR-XXXGX, ktoré prevádzkovateľom bol žalovaný 2/, pri jazde nedal prednosť nebohej Y. L., v dôsledku čoho došlo k zrážke vozidla s nehou pani. V dôsledku dopravnej nehody došlo u nebohej k vzniku mnohopočetných zranení na celom tele, na následky ktorých dňa 01.12.2015 zomrela. E. J. bol rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 28T/62/2016 zo dňa 11.08.2016 uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia, bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody na 2 roky a zákaz činnosti na 4 roky.

22. Opätovne vyslovil nesúhlas s tým, že jeho zodpovednosť je daná ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje zodpovednosť za škodu právnickej osoby pri použití fyzickej osoby na činnosť tejto právnickej osoby, pretože je potrebné posúdiť, či konanie E.a J.a, popísaného najmä v odsudzujúcom rozsudku Okresného súdu Žilina 28T/62/2016 zo dňa 11.08.2016, je okolnosťou, ktorá by bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, na základe ktorého by mala vzniknúť zodpovednosť za škodu u žalovaného v 2. rade. Ak v právnom poriadku nie je osobitná zodpovednosť za škodu, použijú sa všeobecné ustanovenia za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Osobitá zodpovednosť za škodu pri fyzických a právnických osobách je upravená v ustanovení § 427 Občianskeho zákonníka. Zákonou podmienkou pre vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú pri vykonávaní dopravy je neexistencia takej okolnosti, ktorá by nemala pôvod v prevádzke vozidla. Predpokladom zodpovednosti žalovaného v 2. rade je existencia protiprávneho úkonu (porušenie pravidiel cestnej premávky je preukázané), spôsobenie škody inej osobe ako je vodič, príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody a predpokladané zavinenie a možnosť exkulpácie podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Citované ustanovenie opätovne ako ustanovenie § 427 Občianskeho zákonníka vyžaduje, aby v danom prípade nešlo o okolnosť, ktorá má pôvod v prevádzke motorového vozidla. Okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke vozidla žalovaný 2. rade nepovažuje zavinené porušenie pravidiel cestnej premávky E.om J.om. Ak by mal byť prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorého vozidlom bola spôsobená škoda, braný na zodpovednosť, malo by ísť o takú okolnosť, pri ktorej nepochybne vyplýva, že je vyvolaná osobitnou povahou prevádzky vozidla. Nezodpovedné konanie, hoci aj nedbanlivostné, nie je žiadnou okolnosťou na strane samotného vozidla, ktoré by vzhľadom na uvedenie do pohybu samovoľne spôsobilo takú neodvratnú tragickú udalosť, akou je usmrtenie človeka, ale konaním konkrétnej fyzickej osoby a tou je E. J.. V rámci uplatňovanej pasívnej legitímácie žalovaného v 2.rade absentujú osobité okolnosti na strane motorového vozidla, ktoré objektívne nespôsobili vznik tragickej udalosti. Pri použití ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k právnickej osobe, ktoré použila fyzickú osobu na plnenie jej úloh, by sa malo nepochybne skúmať, či zavinené konanie fyzickej osoby skutočne smerovalo k plneniu jej úloh a činností. Objektívne zo žaloby tu nie sú dané žiadne okolnosti, okrem tej, že E. J. riadil vozidlo, ktoré by smerovali k plneniu príkazu právnickej osoby či jej pokynov pri plnení jej činností, ale práve subjektívne konanie jednotlivca, ktorý spôsobil nenapraviteľný následok. Práve toto konanie a tieto okolnosti neboli žalobcami podrobené hypotéze právnej normy. V zavinenom konaní E.a J.a žalovaný v 2. rade postráda akékoľvek konanie pri plnení úloh či činností, v zmysle jeho pokynov či úloh. Len samotné konštatovanie žalobcov, že vozidlo žalovaného v 2. rade riadil E. J., podľa jeho názoru nestačí, aby sa bezpochyby malo za to, že za nenapraviteľný následok po právnej stránke zodpovedá žalovaný v 2.rade. Osobité okolnosti na strane prevádzky motorového vozidla neboli príčinou vzniku dopravnej nehody, keďže by ju E. J. (vzhľadom na skutkový dej), spôsobil na vozidle ktoréhokoľvek prevádzkovateľa. Prihliadnuc na skutkový dej pri dopravnej nehode žalovaný v 2. rade nevidí v týchto okolnostiach žiadne objektívne konanie E.a J.a ako plnenie činností žalovaného 2/, na ktoré mal byť použitý. S ohľadom na tieto okolnosti je samotný E. J. zodpovedný za spôsobený následok podľa všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu. Škodou sa rozumie ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t.j. peniazmi, a je teda napravitelná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým poskytnutím peňazí, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii. Náhrada škody, ak má plniť reparačnú (reštitučnú) funkciu, má zabezpečiť poškodenému plnú kompenzáciu spôsobenej ujmy, nie však viac. Môže ísť najmä o ujmu spočívajúcu v zmenšení majetkového stavu poškodeného a reprezentujúca majetkové hodnoty,

ktoré bolo nutné vynaložiť, aby došlo k uvedeniu veci do predošlého stavu. To, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk), je ujmu spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ak by mal súd na základe tejto právnej úvahy vyvodiť zodpovednosť voči žalovanému 2/ len z dôvodu, že v čase spôsobenia dopravnej nehody bol žalovaný prevádzkovateľom motorového vozidla, tak by právna úprava zodpovednosti za škodu a právna úprava na úhradu nemajetkovej ujmy de iure splynula v jeden právny inštitút a ich rozličná úprava v právnom poriadku by stratila svoj zmysel a význam. Naproti tomu, predpokladom pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, podľa právneho názoru žalovaného 2/, je existencia ujmy žalobcov (emocionálna ujma), porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcov) a príčinná súvislosť medzi touto ujmu a protiprávnym konaním. Pojmovými znakmi subjektívnych osobnostných práv sú absolútna povaha, imateriálny charakter, všeobecnosť a výlučnosť, zásadná neprevoditeľnosť, časová neobmedzenosť a nepremlčateľnosť. Pôsobia voči neobmedzenému, resp. neurčitému okruhu ostatných subjektov práva, ich predmetom sú výlučne nemajetkové hodnoty (osobnosť), patria každej fyzickej osobe „a priori“, (sú prejavom ľudskej osobnosti vo vzťahu k ostatným subjektom, t.j. či fyzickým alebo právnickým osobám) s rovnakým právnym postavením, výlučné oprávnenie nakladať počas celého života v medziach určených právnym poriadkom s jednotlivými stránkami svojej osobnosti patrí fyzickej osobe, nemožno ich scudzovať, deliť od ich nositeľa, upínajú sa na fyzickú osobu po dobu jej fyzickej existencie v spoločnosti (sú časovo neobmedzené počas života fyzickej osoby) sú nezdediteľné (netvoria predmet dedičstva), sú nepremlčateľné, rovnako aj neprekludovateľné a nemožno ich postihovať exekúciou. Občianskoprávna sankcia v podobe povinnosti poskytnúť nemajetkovú ujmu v peniazoch nemá charakter majetkovej škody, je výlučne spätá s osobou, ktorá neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov mala vykonať. Podľa žalobcami predloženého trestného rozsudku, sa neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov, ako pôvodca takého zásahu, dopustil E. J..

23. Ak by sa súd prvej inštancie nestotožnil s nedostatkom pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/, žalovaná 2/ poukázala na ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré predpokladajú, že zásah do práva na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, vykoná konkrétna fyzická osoba. V konaní nie je sporné, že zásah do práva žalobcov vykonal E. J., fyzická osoba riadiac vozidlo žalovaného 2/, ktorý bol prevádzkovateľom motorového vozidla. Pôvodca neoprávneného zásahu nebol vedúcim zamestnancom, konateľom, prokuristom, spoločníkom či inou osobou oprávnenou konať v mene žalovanej 2/ alebo rozhodovať o podstatných veciach týkajúcich sa záležitostí žalovanej 2/. Ak aj akokoľvek rozhodovacia činnosť súdov by mala tendenciu povolávať ako pasívne legitimovaných prevádzkovateľov motorových vozidiel, pri takomto druhu žaloby prihliadnuc na skutkový stav, žalovaná 2/ je toho názoru, že pri rozhodovaní by mal súd prvej inštancie dôsledne zvážiť a brať zreteľ na skutočnosť, kto je skutočným pôvodcom zásahu do práva žalobcov na súkromný a rodinný život a nielen to, kto by podľa práva mohol byť nositeľom pasívnej legitímácie v súdnom spore, ak by ním nemal byť samotný pôvodca zásahu, t.j. E. J..

24. Žalovaná 2/ zdôraznila, že ak má rozhodnutie súdu vychádzať z princípov všeobecnej spravodlivosti podľa základných článkov Civilného sporového poriadku, mal by súd pri posudzovaní požiadavky na poskytnutie iného, ako morálneho zadosťučinenia, vychádzať z dôsledného posúdenia otázky, kto skutočne zásah do práva žalobcov vykonal, ako sa tento zásah dotkol každého zo žalobcov a vziať do úvahy aj kritéria náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré sa postupne vyvinuli v rozhodovacej činnosti súdov. V tejto súvislosti žalovaná 2/ poukázala na nálezy Ústavného súdu Českej republiky (I. ÚS 3456/2015 zo dňa 09.08.2016, I. ÚS 2844/2014 zo dňa 22.12.2015), ktoré stanovili určité kritéria pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy, ktoré sa ustálili pri rozhodovacej činnosti súdov a je potrebné ich brať na zreteľ. Ide tak o kritéria, ktoré je potrebné posúdiť na strane poškodeného subjektu, ako aj na strane subjektu zodpovedného, pričom dôkazné bremeno preukázania týchto kritérií leží na poškodenom, t.j. na žalobcoch. Týmito kritériami sú A/ na strane poškodeného subjektu intenzita vzťahu poškodeného subjektu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, prípadne poskytnutie inej satisfakcie. B/ strane zodpovedného subjektu je potrebné vziať do úvahy postoj zodpovedného subjektu (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a iné), dopad udalosti do duševnej sféry zodpovedného subjektu, majetkové pomery zodpovednej osoby, miera zavinenia, resp. spoluzavinenia usmrtenej osoby. Zdôraznil, že žalobcom bola poskytnutá satisfakcia odsúdením zodpovednej osoby. Pri skúmaní majetkových pomerov vyslovil názor, že s ohľadom na uvedené kritéria by sa mali skúmať aj majetkové pomery zodpovednej osoby, pôvodcu zásahu. Napíňanie princípu všeobecnej spravodlivosti žalovaný 2/ vidí práve v tom, že ak by aj právo malo povolávať žalovaného 2/ ako pasívne vecne legitimovaného, a nie samotného pôvodcu zásahu do práv podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pri stotožňovaní kritérií náhrady vo vzťahu k majetkovým

pomerom je jediným spravodlivým usporiadaním vzťahov také posúdenie žalobcami uplatňovaného nároku, ktoré do veľkej miery zohľadní osobné, zárobkové a majetkové pomery pôvodu zásahu, t. j. E. a J. a. V tomto svetle sa mu javí požiadavka na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške uplatňovanej petitom žaloby ako nenáležitá v takom rozsahu. Nemajetková ujma by mala mať určitú proporcionalitu aj vo vzťahu k majetkovým pomerom pôvodcu zásahu, čo však neznamená, že by sa nemalo poskytnúť žiadne plnenie ako nemajetková ujma, ak má súd prvej inštancie za to, že iné zadostučinenie, ako morálne, nie je postačujúce. Účelom poskytnutia nemajetkovej ujmy nie je náhrada príjmu, ani to, aby sa výškou priznanej ujmy nakoniec dostala na okraj spoločnosti iná rodina za veľké pochybenie rodinného príslušníka ako vinníka dopravnej nehody (ak by mal zodpovedať samotný pôvodca zásahu), čím by sa v konečnom dôsledku aj rozhodnutie súdu prvej inštancie javilo pre pozostalých ako nevykonateľné. Poukázal na závery Ústavného súdu ČR zo dňa 22.12.2015 spisová značka I. ÚS 2844/14, ktorý sa v tejto súvislosti vyjadril, k proporcionalite náhrady nemajetkovej ujmy: „Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôležitým aspektom to, aby jej výška odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Ústavný súd konštatuje, že pri stanovení výšky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež tým spôsobom, že všeobecne súdy porovnajú sumu tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, a to nielen v obdobných, ale i v ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv, a to najmä do práva na ľudskú dôstojnosť. Inými slovami spôsobom, ako možno dosiahnuť relatívne spravodlivého vyčíslenia výšky relutárnej náhrady, je zohľadnenie súm priznaných v iných porovnateľných konaniach. Je zrejmé, že pokiaľ zákon neustanoví aspoň rámcovo sumy pre odškodnenie nemajetkovej ujmy, musí sa každý sudca pri rozhodovaní o určení jej výšky v každom jednotlivom prípade opierať aspoň o judikatúru vyšších súdov, a to najmä v čo sa týka skutkovo podobných vecí. Pokiaľ má byť rozhodovanie v týchto otázkach považované účastníkmi za spravodlivé, nemožno tieto sumy priznávať náhodne bez ich porovnania s inými prípadmi.“

25. Vzhľadom na uvedené žalovaná 2/ zdôraznila, že Občiansky zákonník upravujúci inštitút ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy, žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch neustanovuje. Napriek tomu, že Občiansky zákonník uvedenú problematiku explicitne neupravuje, možno na určenie výšky per analogiam použiť ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“). Podľa ustanovenia § 17 ods. 3 a 4 zákona o zodpovednosti za škodu sa výška nemajetkovej ujmy v peniazoch určuje s prihliadnutím najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije, závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Podľa § 17 ods. 4 zákona o zodpovednosti za škodu, výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi. V poznámke pod čiarou zákon odkazuje na použitie zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (ďalej len „zákon o odškodňovaní osôb“). Zo zákonných ustanovení uvedených vyššie vyplýva, že pokiaľ dôjde v dôsledku nezákonného konania a/alebo nekonania štátu k nemajetkovej ujme, poškodený má právo na jej náhradu v peniazoch maximálne do výšky náhrady poskytovanej osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon o odškodňovaní osôb. Je potrebné zdôrazniť, že ide o stanovenie maximálnej výšky pri spáchaní úmyselného trestného činu násilnej povahy. Podľa § 5 ods. 1 zákona o odškodňovaní osôb, na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť. Ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Poškodený trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania má nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Podľa § 6 zákona o odškodňovaní osôb, Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že napr. pozostalý rodič po zomrelom v dôsledku úmyselného trestného činu spôsobeného násilným konaním, má nárok na vyplatenie odškodnenia maximálne v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy, t. j. v sume 24.000 euro (minimálna mzda v roku 2018 - rok podania žaloby = 480 euro x 50). Žalovaný v 2. rade vyslovil názor, že nevzhlada rozdiel medzi priznaním nemajetkovej ujmy podľa zákona o zodpovednosti za škodu, kde zodpovednostným subjektom je štát a priznaním nemajetkovej ujmy podľa Občianskeho zákonníka, kde zodpovednostným subjektom môže byť fyzická či právnická osoba. Pri oboch právnych predpisoch sa jedná o jeden a ten istý inštitút, ktorého zmyslom je odškodnenie za zásah do práv na ochranu osobnosti. Rovnako nie je žiadny rozumný

dôvod „zvýhodňovať“ štát, keď je v postavení zodpovednostného subjektu v porovnaní s fyzickou či právnickou osobou. V prejednávanej prípad, je podľa názoru žalovaného 2/ možné per analógiám použiť aj samotné ustanovenia zákona o zodpovednosti za škodu a to najmä s poukazom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práv na ochranu osobnosti došlo. Žalobcom bola totiž ujma spôsobená tým, že v dôsledku trestného činu zomrel rodinný príslušník nedbanlivostným konaním cudzej osoby. Napriek tomu, že predmetný zákon upravuje odškodnenie ujmy spôsobenej úmyselným násilným trestným činom a nie odškodnenie ujmy spôsobenej trestným činom spáchaným z nedbanlivosti (ako je tomu v prejednávanej prípad), uvedený fakt o to viac potvrdzuje názor, že na ktorý poukázal žalovaný 2/, a síce, že nemajetková ujma vo výške 17.000 euro pre žalobcu 1/ ako manžela, a 7.000 euro pre žalobkyne 2/ a 3/ ako deti nebohej, je vzhľadom na uvedené neprimeranou požiadavkou.

26. Žalovaná 2/ v ďalšom vyjadrení uviedla, že poukaz žalobcov na ustanovenie § 427 Občianskeho zákonníka nie je náležitý, pretože je nepochybný záver, že okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke vozidla nepovažuje zavinené porušenie pravidiel cestnej premávky E.om J.om, ako pôvodcom zásahu. Pôvodca zásahu síce viedol osobné motorové vozidlo, no samotné spôsobenie nenapraviteľného následku nesmerovalo k žiadnemu plneniu úloh pre žalovaného 2/, ale k porušeniu právnych predpisov v oblasti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Skutočným pôvodcom zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobcov je E. J., nie však žalovaný 2/. Je preto rozdiel, ak by mal zákonodarca povolávať ako pasívne legitimovanú stranu v súdnom konaní prevádzkovateľa vozidla a nazerať na túto stranu v konaní cez prizmu skutočného pôvodcu zásahu v súvislosti aj s kritériami náhrady nemajetkovej ujmy, na ktoré žalovaný 2/ podrobne poukázal. Žalovaný 2/ sa tak ocitol v tomto súdnom konaní ako strana v konaní, nie z dôvodu, že by fakticky spôsobil nenapraviteľný následok v rodine žalobcov, ale z dôvodu, že žalobcovia dôvodia právnou úpravou poukazujú na žalovaného 2/ ako prevádzkovateľa vozidla.

27. Vo vzťahu k právnej úprave odškodňovania pozostalých po obetiach násilných trestných činov žalovaná 2/ poukázala na to, že v právnom poriadku Slovenskej republiky je určitá právna úprava, ktorá pre prípad násilných trestných činov určuje určité pravidlá, ktoré môžu byť určitou pomôckou aj pre súdy prejednávajúce právne veci, ako je právna vec žalobcov. Horná hranica maximálnej výšky nemajetkovej ujmy je stanovená pre najzávažnejšie formy úmyselných a násilných trestných činov. Rozlíšenie úmyselného a nedbanlivostného konania nie je pre žalobcov iste podstatné, pretože či jednou alebo druhou formou konania, došlo k úmrtiu ich rodinného príslušníka. Pre posúdenie kritérií náhrady nemajetkovej ujmy, keďže žiadne bližšie podmienky všeobecný právny predpis neupravuje, je podľa žalovaného 2/ práve určitou okolnosťou, ktorú by mal súd prvej inštancie náležite posúdiť. Iste aj vek nebohej v čase tragickej udalosti je dosť podstatnou otázkou pre zistenie objektívnej skutočnosti a tou určitým časovým obdobím, počas ktorého už žalobcovia nemohli objektívne viesť spoločne rodinný život. Každý prípad má osobitné okolnosti, ktoré by mali byť aj takto špecificky posúdené. Pokiaľ žalobcovia tvrdia, že štát pri odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi odškodňuje len čiastočne, vždy sa jedná o jeden a ten istý právny inštitút, pričom poukazovanie na určitú „nebonitu“ štátu v týchto otázkach nie je podľa názoru žalovaného 2/ tým skutočným dôvodom, ale práve určenie určitej hranice, v rámci ktorej možno považovať zásah do práv dostatočne vyvážený poskytnutím určitej sumy nemajetkovej ujmy. Štát zo svojim administratívnym aparátom a finančnými prostriedkami vyplývajúcimi zo štátneho rozpočtu iste je schopný pokryť akékoľvek náhrady nemajetkovej ujmy pre prípad, že by boli priznané. Tvrdenie, že stanovenie určitého stropu pre štát pri odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi k výške nemajetkovej ujmy určitou neschopnosťou štátu poskytnúť plnenie, považovali za nenáležité. Spôsobilosť štátu poskytnúť plnenie vyplýva už len zo samotnej skutočnosti, že štát vie zabezpečiť a uspokojiť mnohomiliónové škody, ujmy či iné plnenia mu vyplývajúce tak z porušenia zmluvnej alebo mimozmluvnej povinnosti.

28. S poukazom na poukaz žalobcov na judikatúru krajských súdov uviedol, že oproti rozhodovacej praxi absentuje jeden z viacerých zásadných rozdielov (napr. požitie alkoholu, vysoká rýchlosť v obci, bezohľadný spôsob jazdy) a to v tom, že obeťami dopravných nehôd boli osoby v produktívnom veku, ktoré mali život pred sebou vo význame pravdepodobného vedenia súkromného a rodinného života s pozostalými po dlhú dobu desiatok rokov (boli na ne odkázané aj maloleté deti), pričom v právnej veci žalobcov nemožno vopred usúdiť, s ohľadom na vek nebohej, po akú dlhú dobu by žalobcovia mohli spoločne a nerušene viesť rodinný a súkromný život. Žalovaný 2/ tým poukázal na objektívnu skutočnosť bez toho, aby vzhľadom na vek zosnulej zľahčoval situáciu v rodine žalobcov. Vyjadruje sa práve k porušeniu práva, ktorého sa domáhajú žalobcovia a to práva na rodinný a súkromný život, ktorého vzájomné prežívanie s ostatnými členmi rodiny je objektívne vždy limitované aj vekom rodinného príslušníka a iste u človeka v produktívnom veku zomrelého pri dopravnej nehode možno objektívne usudzovať, že by rodinný a súkromný život so svojou rodinou viedol dlhšie ako u nebohej, ktorá bola na dôchodku s úctyhodným vekom 80 rokov života. Žalovaný 2/ tým zároveň netvrdí, že nebyť tragickej

udalosti, že by žalobcovia nevedli s nebohou ďalej rodinný a súkromný život, ale otázkou je aké dlhé obdobie by mohli taký život viesť, iste v závislosti aj od zdravotného stavu nebohej i samotného žalobcu - manžela a iných okolností. Preto považuje za dôležité náležité posúdenie takejto podstatnej a objektívnej skutočnosti.

29. Pri poukaze na vznesenú námietku premlčania a premlčanie nároku vyslovil názor, že zákon o povinnom zmluvnom poistení rovnako ako občiansky zákonník nepozná a neupravuje pojem zodpovednosť za nemajetkovú ujmu, nie je ani obsiahnutá v legálnej definícii pojmu škoda či zodpovednosť za škodu a len pomocou výkladových pravidiel ustanovených smernicami EÚ a rozhodnutiami súdneho dvora EÚ možno pristúpiť a posúdiť, či v danom prípade napriek výslovnej absencii právnej úpravy zahrnutie pojmu nemajetková ujma do pojmu škoda či zodpovednosti za škodu je v súlade s týmito smernicami, ktoré však primárne zaväzujú len jednotlivé členské štáty EÚ. V právnom poriadku Slovenskej republiky určitý právny základ je obsiahnutý tak v príslušných ustanoveniach Občianskeho zákonníka ako aj zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý však pripúšťa rôzny výklad. Ak by sa súd priklonil k tzv. eurokomfortnému výkladu, je potom dôležitou úlohou súdu, aby pri výklade pojmu nemajetková ujma vo vzťahu k zodpovednosti za škodu alebo škode samotnej pristupoval rovnako ku všetkým účastníkom na strane žalovaných, pretože iný postup by bol nedôvodnou právnou ochranou pre jedného účastníka na úkor iného.

30. Zdôraznil, že v rámci doterajšej judikatúry súdy prevažne aplikovali obranu poisťovateľov o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v konaniach o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch pri porušení práva na ochranu osobnosti pozostalým tak, že také návrhy voči poisťovni zamietali pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Ak súdy vychádzajú pri platnej právnej úprave z ustanovenia § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka (pri absencii výslovnej právnej úpravy) a posudzujú nemajetkovú ujmu ako vzťah obsahom a účelom najbližším k inštitútu náhrady škody vo vzťahu k prevádzkovateľom vozidla, je neodôvodnený prístup posudzovať inštitút nemajetkovej ujmy inak vo vzťahu k poisťovateľovi a je potrebné ho posudzovať bez ohľadu na rozsudok Haasová rovnako podľa ustanovenia § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako vzťah obsahom a účelom najbližším k inštitútu náhrady škody vo vzťahu k poisťovateľovi.

31. Pre prípad posúdenia zodpovednosti za škodu prevádzkovateľa vozidla pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ide pri právnom posúdení o škodu a škoda je predmetom plnenia z povinného zmluvného poistenia, preto iný prístup je porušením princípu právnej istoty u žalovanej 2/. Vykladanie pojmu škoda je potom nevyhnutné aplikovať v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora EÚ a tzv. eurokonformným výkladom, t.j. extenzívne, zohľadniac podstatné závery Súdneho dvora EÚ. Pod vplyvom rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci pani Haasovej, došlo aj k viacerým podstatným rozhodnutiam Ústavného súdu vo veciach ústavných sťažností poisťovateľov voči takým rozhodnutiam všeobecných súdov, ktoré vzhľadli pasívnu vecnú legitímáciu u poisťovateľov v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej vozidlom pri dopravnej nehode, ktoré bolo poistené u poisťovateľa. V kontexte zmien v rozhodovacej činnosti súdov k posúdeniu otázky nárokov vyplývajúcich zo spôsobenej nemajetkovej ujmy ako súčasť povinného zmluvného poistenia boli podané napr. aj ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., voči rozsudkom Krajského súdu Nitra vydaným už s prihliadnutím na judikatúrny záver Súdneho dvora EÚ vo veci pani Haasovej, ktoré však Ústavný súd ako zjavne neopodstatnené odmietol (rozhodnutie Ústavného súdu SR č.k. I.ÚS 206/2015-25 zo dňa 29.apríla 2015 vo veci ústavnej sťažnosti poisťovateľa voči rozsudku Krajského súdu Nitra spisová značka 5Co/182/2013 z 24.09.2014, III. ÚS 646/2015-30 zo 16.decembra vo vzťahu k ústavnej sťažnosti poisťovateľa voči rozsudku Krajského súdu Nitra č. k. 8Co/470/2014-190 z 28.05.2015). Žalovaný 2/ pritom poukázal na vyslovené závery, v ktorých v súvislosti Ústavný súd konštatuje, že hoci Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že vývoj právnych názorov všeobecných súdov v právne obdobných prípadoch nemožno automaticky stotožňovať s porušením základného práva na súdnu ochranu, pokiaľ je prípadná odlišnosť týchto právnych názorov založená na racionálnej právnej argumentácii. Je pritom vecou (a

najmä povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale a i ústavnosťou svojich rozhodnutí (či. 144 ods. 1 ústavy, m. m. III. ÚS 595/2012).

32. Vo veci súd nariadil pojednávanie. Všetky strany na pojednávaní zotrvali na svojich tvrdeniach a právnej argumentácii.

33. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov 1/ až 3/ a oboznámením listinných dôkazov.

34. Súd sa v prvom rade zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovanými. Žalovaní posudzovali nárok ako prípadnú náhradu škody s premlčaním nároku podľa § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, žalobcovia 1/ až 3/ žiadali nárok posúdiť podľa § 101 Obč. zák. ako peňažného nároku vyplývajúceho z osobnostných práv.

35. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej /§ 101 až 110/. Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

36. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

37. Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví

38. 19. Podľa § 101 Obč. zák., pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je 3-ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

39. Nepremlčujú sa základné ľudské práva a slobody podľa čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky ako aj podľa Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd. Tieto práva sú v Ústave Slovenskej republiky vymedzené aj v čl. 19 tak, že každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

40. Z uvedených práv po splnení predpokladov môže vzniknúť právo na odškodnenie neoprávneného zásahu ako nárok na peňažné zadosťučinenie. Takýto finančný nárok ako satisfakcia vyplýva z nepremlčateľných základných práv, však sama osobe *expressis verbis* ani podľa logického výkladu alebo zaradenia práv podľa členenia kódexového predpisu, teda ust. § 11 až § 17 Občianskeho zákonníka, nezahrňujú aj práva na odškodnenie neoprávneného zásahu.

41. Základnou charakteristikou nepremlčateľnosti základných ľudských práv je všeobecne uznávaná skutočnosť, že nemožno voči nikomu namietat' premlčanie základných ľudských práv, pretože pripustenie takejto skutočnosti by znamenalo, že základné právo by nebolo možné priznať ak by v premlčacej lehote nebolo uplatnené. Pejoratívne vyjadrené by nebolo možné priznať právo na majetok, život, dôstojnosť fyzickej osoby a pod., ak by sa ho nositeľ práva nedomáhal v konaní pred súdom počas plynutia premlčacej doby, teda hneď po narodení by si voči všetkým možným subjektom ktoré jestvujú neuplatnil v súdnom konaní právo na život, majetok, dôstojnosť a podobne. Nakoľko existencia ľudských práv a slobôd musí zostať zachovaná počas celého života, dokonca časť práv aj po živote jedinca a musí byť zachovaná možnosť, aby sa nositeľ mohol práva počas jeho existencie dovolať, preto bola zákonodarcami vytvorená nevyvrátiteľná dogma, že právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena ako aj právo na život je nepremlčateľné. Dokonca nepremlčateľnosť základných práv je vyjadrená len pozitívnym spôsobom tak, že v ust. § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka je pozitívnym spôsobom vymedzené, že premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva a tým, že takéto práva sú zakotvené v ústave a medzinárodných dohovorech o základných právach.

42. Pod základné ľudské práva však nemožno subsumovať právo na odškodnenie, ktoré je satisfakčným právom odvodeným od nároku na odškodnenie pri neoprávnenom zásahu do iných práv a slobôd a vzniká porušením základného práva. Jedná sa o náhradu škody spôsobenej zásahom do osobnostných práv a slobôd, ktorú jedinec ako poškodený utrpel zásahom. Preto uvedený nárok na odstránenie alebo zmiernenie následkov zásahov do chránených práv ak sú vyjadrené majetkovým právom ako odvodený a závislý nárok (akcesorický) podlieha premlčaniu rovnako ak nárok na náhradu škody. Právo na satisfakciu je len odvodeným právom, ktoré vzniklo neoprávneným zásahom, avšak nie je samotným základným právom. Vznesením námietky premlčania právo nezaniká, aj naďalej jestvuje ako naturálne práva, avšak ho nemožno priznať v súdnom konaní.

43. Konštatovanie premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je ojedinelý právny názor, a to aj ustálený judikatúrou súdov Slovenskej republiky (Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Cdo 278/2007, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009, rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo 194/2011, sp. zn. 3Cdo 187/2013). Obdobný odraz je v českej jurisdikcii, o čom svedčí množstvo publikovaných názorov uznávaných odborníkmi právnej praxe, ktoré citoval súd

vo svojom rozhodnutí, ale najmä zjednocujúce stanovisko Veľkého senátu Najvyššieho súdu ČR 31Cdo 3161/2008, sp.zn. 30Cdo 1217/2008, sp.zn. 30 Cdo 427/2007.

44. S poukazom na Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Cdo 278/2007 sa pri nemajetkovej ujme jedná o peňažný nárok (reparačný nárok), ktorý tak isto ako iné obdobné práva na peňažnú satisfakciu, ktorých základom je nemajetková rovina napr. právo na bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia či náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 444 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podlieha režimu premlčania, hoci takisto právo na neporušenie zdravia patrí medzi základné zložky integrity nepremlčateľných osobnostných práv a zásahov do osobných práv (§ 11 Občianskeho zákonníka ...fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia ...). Najvyšší súd uviedol, že "v tejto súvislosti nemožno nevidieť, že aj keď sú práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ a práva na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia a odškodnenia podľa § 444 ods. 3 OZ celkom rozdielneho charakteru, v praxi a najmä v súdnych sporoch na ochranu osobnosti v jeho zložke a na ochranu života a zdravia si podľa zmyslu značne konkurujú a vzájomne sa dopĺňajú, čo by mohlo viesť k nepriaznivým dôsledkom spočívajúcich v nerovnom postavení postihnutých fyzických osôb." Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd uzavrel, že právo na peňažné zadostučinenie sa premlčuje, a to vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť odo dňa, kedy tento nárok mohol byť uplatnený prvýkrát. Preto právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch považoval za jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, ktorý je právom majetkovej povahy a ako taký sa premlčuje. Toto právo, hoci je jedným z prostriedkov zabezpečenia ochrany osobných (osobnostných) práv, ktoré režimu premlčania nepodliehajú, sa svojou povahou zreteľne odlišuje od týchto osobných (osobnostných) práv.

45. Súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že na rozdiel od klasickej náhrady škody, kde je možné zväčša uviesť stav do stavu predchádzajúcemu vzniku škody, ktorá má reparačnú funkcie, je nárok na náhradu finančného zadostučinenia čisto satisfakčný nárok. Pri nároku na poskytnutie finančného zadostučinenia nikdy nemôže byť známa výška škody, ako subjektívnej vedomosti poškodeného od ktorej sa odvíja dvojnásobná premlčacia doba (okrem ostatných predpokladov § 106 ods. 1 Obč. zák.). Pod pojmom škoda sa rozumie nie len škodná udalosť ale aj rozsah následkov. Zásadný rozdiel medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a majetkovej ujmy náhradou škody spočíva v tom, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, aký následok, t.j. akú ujmu mohol zásah vyvolať. V tomto prípade nemožno zistiť skutočnú ujmu, a preto sa nemôže skúmať ani jej skutočný dosah a rozsah a nemôže byť predmetom znaleckého dokazovania. V prípade náhrady škody je možné výšku škody presne uviesť a preukázať, resp. zistiť či ustáliť ju možno aj znaleckým dokazovaním. Preto tento, hoci obdobný nárok, nemožno úplne zamieňať. Obdobným nárokom by mohlo byť bolestné, avšak v tomto prípade zákonodarca stanovil pre jednotlivý zásah určitý počet bodov, teda je ho možné v prípade zranenia vyčíslieť. Pre zásah do osobnostných práv a poskytnutie satisfakcie nie je stanovený žiaden výpočet.

46. Súd preto ustálil, že nárok nie je podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka premlčaný, nakoľko k vznik nároku bol založený úmrtím Y. L. dňa 1.12.2015 a žaloba bola podaná pred uplynutím trojročnej lehoty do 1.12.2018, teda podaním žaloby dňa 12.11.2018.

47. Súd sa ďalej zaoberal pasívnou legitimáciou žalovaných.

48. Žalovaný 1/ je poisťovňa, s ktorou mal žalovaný 2/ ako prevádzkovateľ vozidla EVČ: NR XXX GX uzavretú podľa zák. č. 381/2001 Z. z. zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla č. 9340030046. Žalovaný 1/ riešil poisťnú udalosť pod č. 9108687815. Uvedené skutočnosti neboli sporné a ani popreté. Uvedené skutočnosti mal súd preukázané aj z rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 28T/62/2016.

49. Aktívnu legitimáciu namietal žalovaný 1/ z dôvodu, že uvedená zmluva sa nevzťahuje na nároky na náhradu nemajetkovej ujmy a teda nie je povinný plniť tieto nároky.

50. Podľa § 4 ods. 1 zák. 381/2001 Z. z. poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

51. Podľa § 4 ods. 2 zák. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,

d) ušlého zisku.

52. Podľa § 4 ods. 3 zák. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom 6b) uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

53. Podľa § 4 ods. 4 zák. 381/2001 Z. z. poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

54. Negatívne dôvody na ktoré sa nevzťahuje poistenie sú vymedzené v ust. § 5 zák. č. 381/2001 Z. z..

55. Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

56. Podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

57. Podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

58. Podľa ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

59. V zmysle ust. § 4 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z., poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Zák. č. 381/2001 Z. z. v ust. § 15 od 1.1.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi, alebo voči obidvom súčasne. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu a to vo výške (v tom rozsahu) v akom za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poistiteľa plniť, je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla.

60. Nesporne z jazykového výkladu ust. § 4 zák. č. 381/2001 Z. z. nemožno jednoznačne určiť, že je výslovnou povinnosťou poisťovne uhradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú následkami nehody spôsobenej motorovým vozidlom.

61. V súvislosti so vznesenou námietkou žalovaného 1/ súd uvádza, že prevažná rozhodovacia prax všeobecných súdov v uvedenej otázke až do rozhodnutia ESD vo veci Haasová C-22/012 zo dňa 24.10.2013 vychádzala z rozhodnutia NS SR 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011 a vychádzala zo záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. mája 2011, sp. zn. 13C/87/2006-261, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/67/2008).

62. Po rozhodnutí ESD vo veci Haasová došlo v rozhodovacej praxi všeobecných súdov k nejednotnosti v otázke krytia náhrady nemajetkovej ujmy z PZP a tým aj k otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovne, pričom v prevažnom rozsahu až k prelomeniu rozhodovacej praxe. Niektoré sudy pri posudzovaní tejto otázky vychádzali z eurokonformného výkladu pojmov náhrada škody, škoda na zdraví - (napr. Okresný súd Nitra, rozsudok sp. zn. 8C 41/2012 zo dňa 15.04.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 5Co 182/2013 z 24.09.2014, rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica, sp. zn. 6C 51/2014 z 13.11.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17Co 243/2015 z 22.03.2016, rozsudok Okresného súdu Topoľčany, sp. zn. 5C 351/2013 z 09.04.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 8Co 470/2014) a niektoré sudy pri rozhodovaní a posudzovaní predmetnej otázky vychádzali z dovtedajšej judikatúry Najvyššieho súdu SR a to najmä z Uznesenia sp. zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011 (rozsudok OS Michalovce, sp. zn. 7C 118/2014 zo dňa 28.11.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 25.02.2016, sp. zn. 5Co 134/2015).

63. Rozhodnutie ESD vo veci Haasová C-22/012 zo dňa 24.10.2013 väčšina súdov vo svojich rozhodnutiach považuje za zásadné a prelomové, ktoré mu umožňuje odchýlenie sa od doterajšej rozhodovacej praxe súdov, najmä v súvislosti s eurokonformným výkladom pojmu náhrada škody. Predmetom návrhu bol výklad článku 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (Ú. v. ES L 103,

s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. XX, ďalej len „prvá smernica“) a článku 1 prvého odseku tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (Ú. v. ES L 129, s. 33; Mim. vyd. 06/001, s. 249, ďalej len „tretia smernica“). Stručne uvedené, vnútroštátny súd sa svojou prvou prejudiciálnou otázkou v podstate pýtal, či sa článok 3 ods. 1 prvej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

64. Súdny dvor v prerokovanom prípade zaujal stanovisko, že podľa prvej a tretej smernice sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na ich území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených osôb a obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti krytia povinným poistením cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. Súdny dvor pritom bral ohľad aj na fakt, že nemalý problém v jednotnom výklade spôsobujú aj rozdiely v jednotlivých jazykových verziách prekladov smernice s odlišnými významami pojmov ako „ujma na zdraví“ a „škoda na majetku“. Súdny dvor EÚ však musel poskytnúť taký výklad, aby bolo štátom, pokiaľ možno, zrejmé, že článok 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

65. Otázka aplikácie eurokonformného výkladu bola riešená aj v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR, ktorú danú problematiku riešil vo svojich viacerých rozhodnutiach, napr. III.ÚS 646/2015-30 zo dňa 16.12.2015, III.ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.11.2016. Ústavný súd sa zaoberal totožnými námietkami najmä v súvislosti s výkladom pasívnej legitímácie, aplikácie eurokonformného výkladu pri odchyľnej právnej úprave. Ústavný súd konštatoval nevyhnutnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví podľa § 4 ods. 2, písm. a) ZoPZP. V tejto súvislosti kreoval zásadný právny záver, podľa ktorého tradičné chápanie pojmu škoda musí ustúpiť európskemu chápaniu, ten bol reakciou na argument sťažovateľa, podľa ktorého možno škodu chápať iba materiálne, v dôsledku čoho nemožno hrdiť z poistného plnenia aj nemajetkovú ujmu. Ústavný súd sa pri interpretácii tohto pojmu dôsledne zaoberal všetkými zásadnými argumentami sťažovateľa, ktoré boli totožné aj v danej veci, ktoré sa v značnej miere sústredili na spochybňovanie výkladových postupov uprednostňujúcich extenzívny výklad a v tejto súvislosti opakovane akcentoval primát únievého práva a vôľu únievého zákonodarcu, keďže ide o oblasť európskej legislatívy a konkrétne oblasť regulovanú smernicami EÚ a dal na ne jasnú odpoveď. Nosnými sú závery Ústavného súdu SR uvedené v predmetnom rozhodnutí na strane 13 až 22, na ktoré súd v celom rozsahu odkazuje a ktoré obsahujú vyčerpávajúcu argumentáciu vo vzťahu k námietkam žalovaného v rade 2/, ako aj k aplikácii eurokonformného výkladu pojmu škoda, na ktorú v celom rozsahu odkazuje, vzhľadom aj na jej rozsah nepovažuje za potrebné ju osobitne citovať.

66. Ústavný súd SR v predmetnom rozhodnutí (na str. 22-24) zároveň zaujal stanovisko aj záverom rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31.03.2016 vo veci sp. zn. 3Cdo 301/2012.

67. Ústavný súd SR osobitne zdôraznil, že „nemá dôvod odchyliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadreného v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené ani na podklade rozsudku Najvyššieho súdu z 31. marca 2016 vo veci sp. zn. 3 Cdo 301/2012.“. Súd považuje za potrebné uviesť, že predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR bolo výsledkom dovolacieho prieskumu podľa § 238 ods. 3 OSP <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1341203&f=2>>, keďže prípustnosť dovolania založil priamo odvolací súd vo vzťahu k právnomu posúdeniu konkrétne vymedzených otázok zásadného významu A/ „či odporkyňa 2/ je v spore pasívne legitimovaná na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv navrhovateľov (práva na súkromný a rodinný život) spôsobený úmrtím ich blízkej osoby pri dopravnej nehode podľa § 4 ods. 2 písm. a) <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=2665957&f=2>> a § 15 ods. 1 veta druhá zákona č. 381/2001 Z. z. <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=2666145&f=2>>, ak nárok navrhovateľov nie je možné priznať podľa zákona č. 381/2001 Z. z. <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=26&p=1019605&f=3>>; B/ - či súd o uplatnenom nároku môže rozhodnúť podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=2108377&f=3>> priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009. Ústavný súd uviedol, že ...“ani jedna z položených otázok sa priamo nedotýkala eventuality nepriameho účinku dotknutej smernice prostredníctvom eurokonformného výkladu, teda najvyšší súd súc viazaný položenými otázkami zásadného právneho významu nebol nútený urobiť záver, či pojmy použité v zákone o povinnom

zmluvnom poistení sú interpretované extenzívne s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantných smerníc ako predpisov sekundárneho práva. Odvolací súd sa pýtal len na prípadný priamy účinok týchto smerníc, čo najvyšší súd celkom prirodzene muselo viesť k negatívnej odpovedi.“ Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že Najvyšší súd SR riešil výlučne problematiku aplikácie priameho účinku smernice a nebol nútený vyjadriť sa k otázke prípustnosti extenzívneho (eurokonformného) výkladu pojmu „škoda na zdraví“, v snahe rešpektovať účel a ciele smernice.

68. Súd v spojení s prednesmi sporových strán nezistil, že by otázka aplikácie eurokonformného výkladu zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla a povinnosťou poisťovne uhradiť za poisteného škodu bola riešená pred veľkým senátom Najvyššieho súdu SR postupom podľa § 48 CSP.

69. Súd tiež pri výklade pojmu škoda pre určenie zodpovednosti poisťovateľa poukazuje aj na právny vývoj v otázke náhrady škody, pričom v Českej republike v dôvodovej správe k NOZ autori novely zdôrazňujú upustenie od inštitútu náhrady škody v duchu primitívneho materializmu podľa ktorého sa poškodenému hradí výlučne škoda majetková, čo je nesporne aj prelomenie roky trvajúceho aplikačného problému, na ktorý poukázal Ústavný súd ČR v často referovanom náleze zo 4. 5. 2005, sp. zn. Pl., ÚS 16/04, že totiž z legislatívneho hľadiska je potrebné opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a považovať za škodu aj ujmu, ktorá vznikla pôsobením na telesnú a duševnú integritu poškodeného. Zmenou právneho predpisu v tejto súvislosti bol legislatívne zakotvený v § 444 ods. 3 obč. zák. s účinnosťou od 1. mája 2004 zákon č. 47/2004 Sb. inštitút tzv. smrtiacich paušálov, upravujúcich jednorazové odškodnenie pozostalých, na napriek tomu je vedená značná diskusia vyjadrujúca nesúhlas s ich limitovaním náhrady nemajetkovej ujmy resp. úpravou výšky vo vzťahu k príčinám, okolnostiam a následkom.

70. Samotná skutočnosť, že zavineným úmrtím osoby, člena rodiny môže vzniknúť ostatným rodinným príslušníkom právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do osobnostných práv, v konaní nebola rozporovaná.

71. Súd v tomto rozsahu však poukazuje na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009 „Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21. júna 1988 vo veci Berrhab proti Holandsku konštatoval : „Z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8, vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa a už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi zväzok rovnajúci sa „rodinnému životu“, dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú.“ Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplniť jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensťva (vzťahu) s blízkou osobou.“

72. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov.

73. Súd v tejto súvislosti považuje za podstatné poukázať aj na právnu úpravu stanovenú v § 15 Občianskeho zákonníka a <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1350641-1350644&f=2>>možnosť požadovať náhradu za nemajetkovú ujmu z titulu neoprávneného zásahu do života, telesnej integrity ich blízkej osoby. V súvislosti s ustanovením § 15 OZ <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1350641-1350644&f=2>>poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 54/99.4) V jeho odôvodnení je inter alia uvedené:

„Posmrtná ochrana osobnosti občana jeho príbuznými je zabezpečená ustanovením § 15 OZ <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1350641-1350644&f=2>>, podľa ktorého po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jej rodičom. ... Ak je preto v zákone priamo určené, že po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osoby tam uvedeným osobám, nie je žiaden dôvod pre záver o zúžení výpočtu občianskoprávných prostriedkov určených na ochranu osobnosti, a teda aj o vylúčení peňažného zadosťučinenia, ako jedného zo všeobecných obsahových prvkov práva na ochranu osobnosti iného. V tomto smere je podľa názoru najvyššieho súdu vhodné akceptovať a vychádzať zo starého rozhodovacieho kritéria pre súdy (porov. ust. § 1 OSP <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1338130-1338131&f=2>>), podľa ktorého treba predpisy vydané na ochranu určitých osôb vykladať tak, aby sa im zamýšľanej ochrany skutočne dostalo. Niet pochybnosti o tom, že občianskoprávna ochrana osobnosti podľa ust. § 15 OZ <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1350641-1350644&f=2>>, je v súčasných podmienkach účinná len vtedy, ak sa zadosťučinenie prizná v peniazoch; len v takomto prípade pôsobí preventívne nielen voči rušiteľom, ale aj na všetkých ostatných, ktorí zamýšľajú urobiť neoprávnený zásah do osobnostnej integrity zomrelej osoby.“

74. Zákon č. 381/2001 Z. z. je výsledkom transpozície tzv. 5 motorových smerníc upravujúcich oblasť poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Podľa odôvodnenia Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, Katarína Haasová proti Rastislavovi Petříkovi a Blanke Holingovej ak sa súkromné právo členského štátu neprieči právu EÚ, je oprávnený na jeho výklad vnútroštátny súd, ktorý vychádza z platnej právnej úpravy, t. j. v danej veci zo zákona č. 381/2001 Z. z. a Občianskeho zákonníka.

75. Či sa zákon prieči smerniciam upravujúcich oblasť poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je potrebné posúdiť nie len gramatickým výkladom, ale aj logickým výkladom či teologickým výkladom právnej normy.

76. Vo vzťahu k úprave zákona č. 381/2001 Z.z. súd tak ako vyššie uviedol nezistil, že by zákon priamo vylučoval aplikáciu zodpovednosti priamo na náhradu nemajetkovej ujmy (§ 5 zák. č. 381/2001 Z.z.). Teda nemožno tvrdiť, že by bola vylúčená zodpovednosť za škodu spôsobenú aj zásahom do imateriálnej sféry.

77. Tak ako súd uviedol, náhrada nemajetkovej ujmy nie je výslovne uvedená ani v ust. § 4 ods. 2 zák. 381/2001 Z.z.. Podľa cit. ust. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí, účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, ušlého zisku.

78. Podľa § 4 ods. 3 zák. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom 6b) uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

79. Podľa dôvodovej správy k ust. zákona ZoPZP: „Na rozdiel od doterajšej úpravy zákonného poistenia treba pri povinnom poistení zodpovednosti upraviť zmluvný spôsob vzniku a zániku poistného pomeru medzi poisťiteľom a vlastníkom, resp. držiteľom motorového vozidla, zaviesť dôkladnú evidenciu motorových vozidiel podliehajúcich poisteniu a spôsob poisťovania motorových vozidiel, ktoré nepodliehajú evidencii a vyriešiť otázku záruk ochrany obetí dopravných nehôd, bez ohľadu na to, či škodu spôsobí poistené alebo nepoistené motorové vozidlo. Vzhľadom na to, že Slovenská republika je členom Rady Európy, boli do návrhu premietnuté odporúčania Rady Európy obsiahnuté v Dohovore o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z 20. apríla 1959, ktorý doteraz podpísalo 10 európskych štátov. V predmetný dohovor okrem iného obsahuje aj odporúčanie zaviesť nárok poškodeného na náhradu škody priamo proti zodpovednostnému poisťiteľovi. Vychádzajúc z toho, že premávka na pozemných komunikáciách má výrazne medzinárodný aspekt a že Slovenská republika bola 1. januára 1994 prijatá za riadneho člena Rady kancelárií zelených kariet v Londýne a k tomu istému dátumu sa stala signatárom Mnohostrannej dohody o zárukách, boli do návrhu premietnuté záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Spracovatelia vychádzali z Jednotného dohovoru medzi kanceláriami (platné znenie je z 19. októbra 1989) a takisto z Mnohostrannej dohody o zárukách z 15. marca 1991. Rozsah poistenia zodpovednosti je v návrhu vymedzený s ohľadom na nároky vyplývajúce z tohto zákona, jednotlivé zložky náhrady škody a na územnú platnosť poistenia.“

Poistenie zodpovednosti sa u tuzemských motorových vozidiel bude vzťahovať na zodpovednosť za škodu spôsobenú na území Slovenskej republiky, ako aj na území štátov, s ktorými kancelária uzavrela dohodu o vyrovnávaní nárokov na náhradu škody.“

80. Súd z obsahu zákona alebo dôvodovej správy nezistil, že by zákonodarca mal v úmysle upraviť rozsah náhrady tak, aby neboli kryté osobnostné nároky alebo bola vylúčená náhrada nemajetkovej ujmy, dokonca takýto pojem ako ujma, osobnostný, nemajetková sa tam vôbec nespomína. V čase schválenia zákona ZoPZP takéto nároky boli uplatnené v súdnom konaní len výnimočne, najmä vo vzťahu k nárokom spojenými so zásahom do telesnej integrity a rodinného života. V prípade dopravných nehôd boli nároky spojené s výrazným zásahom do zdravia jedinca odškodňované v rámci sťaženia spoločenského uplatnenia vyhláska ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia a Ústrednej rady odborov č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré až do prijatia zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia umožňovali zvýšenie bodového hodnotenia až niekoľkonásobne bez obmedzenia. V danom čase bolo priznávané odškodnenie v miliónoch slovenských korún. Zmenu si vyžiadala práve neobmedzená možnosť aplikácie zvýšenia. Fakticky sa samotné odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia neriešilo a ani nerieši materiálnu stránku a stratu uplatnenia v živote, ale stratu možnosti bežného vyžitia. Teda nebol ani dôvod na postup v zmysle ust. § 11 a násl. Občianskeho zákonníka.

81. V rozsudkoch Candolin a i. a Farrell Súdny dvor ukázal členským štátom hranice, ktoré pre ich regulačnú právomoc stanovuje právo Únie, sú v rámci posudzovania tejto prejudiciálnej otázky zvlášť dôležité. Súdny dvor v týchto rozsudkoch najprv pripomenul vlastnú judikatúru, podľa ktorej „z predmetu prvej, druhej a tretej smernice, ako aj z ich znenia vyplýva, že ich cieľom nie je harmonizácia zodpovednosti za škodu členských štátov a že podľa súčasného práva Spoločenstva samotné členské štáty môžu voľne upraviť zodpovednosť za škodu pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel. Ako Súdny dvor v rozsudku Farrell správne uviedol, je skutočne potrebné rozlišovať medzi povinnosťou poistného krytia cestujúcich na jednej strane a rozsahom ich odškodnenia na strane druhej, ak sa stanú obeťmi nehody spôsobenej vozidlom. Zatiaľ čo táto povinnosť je definovaná právnymi predpismi Spoločenstva, rozsah odškodnenia upravuje predovšetkým vnútroštátne právo. V tejto súvislosti by v zásade bolo možné tvrdiť, že určenie rozsahu odškodnenia je vyhradené pre členské štáty. Súdny dvor však spresnil: „Členské štáty musia vykonávať svoje právomoci v súlade s právom Spoločenstva, a najmä s článkom 3 ods. 1 prvej smernice, s článkom 2 ods. 1 druhej smernice a s článkom 1 tretej smernice, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožnilo všetkým spolujazdcom, obeťmi nehody spôsobenej vozidlom, odškodnenie ujmy, ktorú utrpeli.“ Vychádzajúc z cieľa ochrany smerníc spomenutého v dvoch citovaných rozsudkoch, Súdny dvor preto rezolútne zdôraznil, že „vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať uvedeným ustanoveniam ich potrebný účinok“. Tak by to bolo podľa Súdného dvora v prípade, „ak by vnútroštátna právna úprava založená na všeobecných a abstraktných kritériách odnímalá spolujazdcovi právo na odškodnenie prostredníctvom povinného poistenia vozidla alebo by takéto právo neprimerane obmedzovala len z dôvodu jeho účasti na vzniku škody“. Podľa Súdného dvora rozsah odškodnenia poškodeného môže byť obmedzené „iba vo výnimočných prípadoch na základe konkrétneho posúdenia“.

82. Súd je preto názoru, že ak podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zák. 381/2001 Z.z.. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, ak pod škodou na zdraví sa odškodňuje aj bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré je vyčísliteľné len z dôvodu stanovenia bodového hodnotenia samotných zákonodarcom, nakoľko samotná bolesť je nemerateľná a individuálna a zdravotná ujma (napr. strata určitého orgánu), nemusí byť rovnaká pre dve rozdielne osoby s rozdielnym spôsobom života a záujmami, jedná sa o obdobnú kategóriu ako náhrada nemajetkovej ujmy. Pokiaľ by zákonodarca stanovil obdobné kritérium ako v Českej republike alebo stanovil bodové hodnotenie ako je tomu napr. pri odškodňovaní obetí trestných činov, šlo by za takýchto okolností o merateľnú hodnotu.

83. Súd pri tomto nároku uvádza, že náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. nie je viazaná len na nepostačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Obč. zák. najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, pretože sa jedná len o možný spôsob jedného z možných nárokov. Pri zásahu do života a zdravia je ťažké si predstaviť možnosti domáhania sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov. Určitý zásah sám osebe, najmä do života či zdravia sa už nemusí dať odstrániť, či nemusí byť možné odstrániť následky. Určitý zásah do zdravia sa môže dať liečiť, avšak ani za takéhoto predpokladu nemožno vylúčiť, že navrátenie do stavu pred zásahom nikdy nebude možné. Pri neoprávnenom zásahu do života, najmä pozbavením niekoho života

je jednoznačné, že nie je možné zásah odstrániť. Zásah do života blízkej osoby vyvolá u jej blízkych osôb utrpenie, ktoré často možno zrovnať s bolesťou (často ju aj predčí), u niekoho vyvolá aj takú zmenu v živote, že návrat do bežného života je pomerne dlhý a ťažký. Preto súd vyslovuje názor, že ak je možné odškodniť zásahy, ktoré objektívne boli spôsobilé privodiť ujmu hoci samotná ujma nevznikla (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 23. februára 2011, sp. zn. 5 MCdo 7/2010) nie je dôvod nepriznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neoprávneným zásahom do života, hoci sa neprejavia v znížení vážnosti v spoločnosti. Objektívne sa takýto zásah ani nemôže prejavovať v znížení dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti (súd to dodáva na margo otázok právneho zástupcu žalovaného 1/).

84. Súd preto s hodnotením pasívnej legitímácie žalovaného 1/ súhrnne poukazuje na to, že v § 15 cit. zák. je ustanovené, že poškodený má právo uplatniť svoj nárok na náhradu škodu priamo proti poisťovateľovi zodpovednej osoby. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví, sú s poukazom na vyššie uvedené závery nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, strata na zárobku a pod.), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej, než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej praxe už náhradu škody nemožno stotožňovať len s úbytkom majetkových hodnôt (napr. aj nárok na náhradu škody z dôvodu „straty radosti“ z dovolenky § 741g Obč. zák. v znení do 31.12.2018, § 23 zák. č. 170/2018 Z.z.). Podľa právnej úpravy poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č. 72/166/EHS, Smernica č. 90/232/EHS, Smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením, s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd, a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. Pri výklade pojmu škoda z hľadiska zák. č. 381/2001 Z.z. je preto potrebné vychádzať z toho, ako tento pojem poníma komunitárne právo. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú škodu, tak i nemajetkovú ujmu, ktorú považuje za nemajetkovú škodu. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“, „škoda na zdraví“ v cit. ustanoveniach zák. č. 381/2001 Z.z. (§4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehode (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 11 a násl. Obč. zák., teda ujmu je potrebné v širšom ponímaní považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2, písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa cit. zákona. Súd dokonca považuje za nelogické, aby sa odškodňovali výhradne majetkové ujmy, ktoré môžu byť nižšie ako prípadná ujma zásahom do osobnostných práv a nebola odškodňovaná nemajetková ujma, ktorej výška môže násobne presiahnuť majetkovú ujmu a ktorej úhrada nemusí byť v moci poškodeného, resp. sa jej uspokojenia poškodený na škodcovi nedomôže (nemajetný vodič). Rozhodujúci pre uvedený výklad súd považuje Rozsudok ESD C-22/12 vo veci Haasová a odkaz na prijaté tri európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktoré bola povinná Slovenská republika aproximovať. Súdnny dvor EÚ vo veci C-22/12, Katarína Haasová proti Rastislavovi Petrikovi a Blanke Hologovej dňa 24.10.2013 rozhodol o prejudiciálnej otázke tak, že jednotlivé ustanovenia smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej a keďže zodpovednosť poisteného, teda v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 OZ, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje tomu, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú vyššie uvedené smernice rady. K námietke nepriameho účinku smerníc súd musí poukázať na skutočnosť, že súd nepriznáva nepriami účinok smernici, ale súčasne platné zákony vykladá v znení smernice a duchu toho, čo smernica zamýšľala dosiahnuť, pričom nezistil, že by zákon (ZoPZP) bol v rozpore so smernicami, ale jej uplatnenie či uplatneného nároku vylučoval. Z judikatúry ESD vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomoci v tejto oblasti rešpektovať právo únie a že vnútroštátne ustanovenia,

ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok. Pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu por. napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Preto vo svetle uvedeného (eurokonformného) výkladu ust. § 4 ods. 2 zák. o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhradu škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitímovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1, veta I., zák. č. 381/2001 Z.z. vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcom 1/ až 3/.

85. Vo vzťahu k pasívnej legitímácii žalovaného 2/ súd poukazuje na skutočnosť, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nevyžaduje subjektívne zavinenie. Zodpovednosť za neoprávnený zásah je založená na objektívnom princípe, to znamená že sa popri neoprávnenosti zásahu do osobnosti fyzickej osoby nevyžaduje zavinenie pôvodcu tohto neoprávneného zásahu (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 23. februára 2011, sp. zn. 5 MCdo 7/2010). Súd už vyššie vymedzil, že škodu nemožno chápať len ako majetkovú ujmu, ale ujmu do celej škály nárokov či už materiálnej alebo nemateriálnej ujmy. Prevádzkovateľ vozidla rovnako zodpovedá nielen za hodnotu poškodeného vozidla ale aj bolestné či SSU, ale aj zásah do osobnostných práv, ibaže by bola splnená podmienka liberácie (§ 428 O.Z. alebo § 430 O.Z.).

86. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

87. Podľa § 428 ods. 1 Občianskeho zákonníka svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

88. Podľa § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka namiesto prevádzateľa zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa. Prevádzateľ zodpovedá spoločne s ním, ak takéto použitie dopravného prostriedku svojou nebalosťou umožnil.

89. Podľa § 430 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak je dopravný prostriedok v oprave, zodpovedá po čas opravy prevádzateľ podniku, v ktorom sa oprava vykonáva, a to rovnako ako prevádzateľ dopravného prostriedku.

90. Žalovaný 2/ podľa názoru súdu zodpovedá aj podľa ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého „škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.“

91. V tomto rozsahu súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 228/2012 podľa ktorého, pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby (§ 11 a násl. Občianskeho zákonníka) spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti. Súd preto o zodpovednosti žalovaného 2/ ako prevádzkovateľa vozidla za spôsobený zásah do osobnostných práv žalobcov nemá žiadnu pochybnosť, pričom jeho zodpovednosť je daná aj ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

92. Súd mal preukázané z oznámení žalovaného 1/ o plnení, rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 28T/62/2016, že žalovaný 2/ bol prevádzkovateľom vozidla IVECO, ev. č. NR-XXXGX. Súd taktiež zistil, že z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Nitra vyplýva, že od roku 1999 vykonáva okrem iných aj predmety činnosti - cestná nákladná doprava, nepravidelná autobusová doprava, údržba a oprava dvojstopových motorových vozidiel, osobná doprava a medzinárodná nepravidelná autobusová doprava. Súd považuje preto za irelevantné, či vodič E. J. viedol vozidlo na základe pracovnej zmluvy, inej pracovnoprávnej či obchodnozávazkovej dohody, pretože vozidlom bola vykonávaná preprava za účelom zabezpečenia podnikania žalovaného 2/. Súd tiež konštatuje, že žalovaná 2/ zodpovedá aj podľa ust. § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. V konaní nebolo tvrdené,

že by sa jednalo o niektorý z liberačných dôvodov podľa § 428 O.Z. alebo § 430 O.Z.. Okolnosťou prevádzky vozidla je aj celkové vedenie vozidla, konanie vodiča (aj nezavinené), teda aj to, ak vodič z nejakých dôvodov poruší svoje povinnosti a následne prevádzkou vozidla je spôsobená ujma. V tomto rozsahu súd považuje za ustálenú aj súdnu prax a posúdil, že žalovaný 2/ zodpovedá ako prevádzkovateľ vozidla a právnická osoba vykonávajúca činnosť za smrť Y. L. a následne aj za zásah do osobnostných práv. Bez takejto zodpovednosti by nebolo možné, aby vôbec zodpovedal aj poisťovateľ, pretože žalovaný 2/ má právo podľa § 4 ods. 2 zák. 381/2001 Z.z., aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

93. Súd sa vzhľadom na vyššie uvedené závery zaoberal vznikom ujmy a jej výškou.

94. V konaní nebolo sporné, že manželka žalobcu 1/ a matka žalovaných 2/ a 3/ zomrela na následky zranení pri dopravnej nehode vozidlom, ktorého prevádzkovateľom bol žalovaný 2/. Uvedené skutočnosti mal súd preukázané rodnými listami aj výpoveďou žalobcov 1/ až 3/, pričom tieto okolnosti neboli popreté.

95. Nepochybne smrť rodinného príslušníka „v bežnej rodine“ vyvolá následky u ostatných členov rodiny rôznej intenzity. Zväčša náhodná smrť je spôsobilá vyvolať väčšie následky ako smrť na následky choroby, staroby a pod., ktorá je už v určitom rozsahu predvídateľná a očakávaná. Nepochybne následky smrti z blízkej osoby sú spôsobilé sa prejaviť vo väčšom rozsahu zo straty dieťaťa, manžela či otca v produktívnom veku ako pri strate blízkej osoby vo vyššom veku, kde minimálne štatisticky častejšie je možné očakávať jej úmrtie. Uvedené však nemožno chápať tak, že smrť človeka v pokročilejšom veku je očakávaná či je v poriadku. Nižšia miera zásahu je ospravedliteľná len tým, že zväčša potomkovia takejto osoby už nie sú odkázané na jej starostlivosť, výživu, zväčša majú vlastné rodiny a teda širší rozsah citových väzieb, či ohraničením alebo pominuteľnosťou života, ktorá je viac či menej so stúpajúcim vekom nevyhnutná.

96. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva by priznaná finančná náhrada napr. v konaniach o ochranu osobnosti nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napríklad výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami - Karhuvaara a Italehti v. Fínsko). Podobne sa vyjadril aj Najvyšší súd SR, keď konštatoval, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok NS SR, Sp. zn. 4 Cdo 171/2005 zo dňa 27.04.2006).

97. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017 pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

98. Podľa rozhodnutia NS SR č.k. 4Cdo 139/2011 zo dňa 30.10.2012 určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje taxatívne dve kritéria: a/ závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a b/ okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Podľa odôvodnenia NS SR čím závažnejšia je ujma čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia. Čo sa týka okolností, podľa NS SR vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne, napríklad, aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je podľa NS SR stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (napr. či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nedbanlivosť alebo naopak o úmysel). Na základe toho potom môže súd voľnou úvahou a po dôkladnom zvážení všetkých okolností dospieť k sume ako náhrady nemajetkovej ujmy. Jediným mantinelom čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy je žalobný návrh (petit), v ktorom žalobca jasne uvedie požadovanú sumu.

99. Vývojom judikatúry a úpravou stanovenia výšky nemajetkovej ujmy v niektorých prípadoch (napr. zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci), popri princípe spravodlivosti musia súdy pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu musia zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale aj prihliadať napríklad na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

100. Súd mal z rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 28T/62/2016, právoplatným a vykonateľným dňa 11.08.2016 preukázané, že E. J., nar. XX.XX.XXXX v Martine, trvalé bytom V., Na Y. XXX/XX, okres

Martin bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že dňa 18.11.2015 v čase o 06:30 hod. viedol nákladné motorové vozidlo zn. Iveco, EVČ NR-XXXGX, ktoré bolo vo vlastníctve žalovaného 2/ po ceste 1/64 v Žiline - Bytčici smerom od Žiliny do Rajca, pričom v km 200,00 pri potravinách COOP Jednota nedal prednosť chodkyňi Y. L., ktorá prechádzala po riadne vyznačenom priechode pre chodcov z ľavej strany na pravú z pohľadu vodiča, v dôsledku čoho došlo v jazdnom pruhu, v ktorom viedol vozidlo E. J. k nárazu prednej časti nákladného motorového vozidla a pravej časti tela chodkyne Y. L., ktorá bola následkom nárazu odhodaná pred vozidlo. Pri predmetnej dopravnej nehode utrpela mnohopočetné zranenia na celom tele, na následky ktorých dňa 01.12.2015 zomrela v dôsledku zlyhania činnosti srdca a dýchania pri opuchu mozgu, zápale mozgových obalov a zápale pľúc, ktoré vznikli ako komplikácie zranení, ktoré utrpela pri predmetnej dopravnej nehode dňa 18.11.2015.

101. Okolnosti vzniku ujmy teda spôsobili nenapraviteľný následok, smrť Y. L.. Dôvodom bola neobstarlivosť vodiča, ktorý riadil vozidlo žalovaného 2/. Spôsobenie smrti blízkej osobe je jeden z najintenzívnejších zásahov do integrity osoby a rodinných väzieb, ktoré samotným zásahom zaniknú. Vo vzťahu k okolnostiam vo vzťahu k zavineniu vodiča formou neobstarlivosťi súd nezistil žiadne okolnosti na strane poškodenej, ktorá sa stala obeťou nehody, ktorými by sa podieľala na jej vzniku a ani v celom konaní neboli tvrdené.

102. Súd mal z vykonaného dokazovania nepochybne preukázané, že tragédia spôsobená vozidlom a pravdepodobne aj zamestnancom (či inou osobou, ktorú použil žalovaný 2/ na plnenie jeho činnosti) mala nepriaznivý následok voči všetkým žalobcom. Súd v tomto prípade poukazuje na názor vyslovený Krajským súdom v Trnave č.k. 25Co/131/2018 podľa ktorého, podmienkou vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade úmrtia manžela nie je preukázanie, že manželský vzťah bol ideálny, postačuje, že dané manželstvo bolo štandardné a funkčné.

103. V tomto prípade súd netvrdí, že vzťah medzi žalobcami a zosnulou nebol ideálny, skôr naznačuje, že nebolo preukázané, že by nárok pre absenciu vzájomných vzťahov nemal vzniknúť.

104. Pri určení rozsahu nároku súd poukazuje aj na závery obsiahnuté v rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 10 Co 33/2016 ktorý uviedol:

I. Okrem okolností uvádzaných súdom prvého stupňa pri hodnotení intenzity a rozsahu zásahu a zvýšení náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi za významné vyhodnotil nasledovné skutočnosti:

1. náhle úmrtie otca zasiahlo žalobcu v intenzívnejšom a hlbšom rozsahu, žalobca žil totiž s rodičmi v trvalej spoločnej domácnosti (kým druhý žalobca k rodine dochádzal iba cez víkendové dni),

2. ich väzby rodinné, osobné, citové boli intenzívne,

3. žalobca bol na otca odkázaný výživou (bol študentom strednej školy), kým druhý žalobca už bol zárobkovo samostatný, pracoval, na výživu od otca odkázaný už nebol.

II. Vážnosť a hĺbka prežívania náhlej straty otca u žalobcu je znásobená aj tým, že otec zomrel v deň narodenín žalobcu, uvedený deň je výnimočný v živote každého človeka, osobitný osobný rozmer znamená v živote mladého 19 ročného človeka, tento deň však pre žalobcu neprinesol pozitívne očakávania, naopak práve v tento deň sa dozvedel správu o tom, že jeho otec zomrel, deň narodením žalobcu sa stal dňom úmrtia jeho otca a uvedenú vážnu udalosť, stratu otca žalobca si bude pripomínať celý život vždy v deň svojich narodenín.

105. Súd poukazuje aj na rozhodnutie NS SR č.k. 3Cdo 108/2011 podľa ktorého ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 Obč. zákonníka predpokladajú, že súd po zistení rozhodujúcich skutkových okolností uváži, aká výška priznávanej náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Takejto úvahe musí bezpochyby predchádzať zistenie, aké následky vyvolal neoprávnený zásah na dotknutých osobnostných právach. Pri riešení otázky, aká ujma, v akej intenzite, v akom rozsahu a s akými prejavmi a dôsledkami nastala, vychádza súd z výsledkov vykonaného dokazovania - tie tvoria podklad pre úvahu súdu v zmysle uvedeného ustanovenia. Takáto úvaha súdu je však v podstatnej miere ovplyvnená tým, ako sa žalobcovi podarilo preukázať tie rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzuje opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

106. Žalobca 1/ si uplatnil voči žalovaným sumu 17.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, žalobkyňa 2/ a žalobkyňa 3/ si každá uplatnila voči žalovaným náhradu nemajetkovej ujmy v sume 7.000 eur.

107. Žalobcovia zhodne zdôraznili, že ich matka žila v jednej domácnosti so svojim manželom (v manželstve od 21.12.1957) a dcérou žalobkyňou 3/, pred predmetnou dopravnou nehodou mala dobrý zdravotný stav a dostatok síl aj na to, aby sa starala o svojho chorého manžela. Udalosť vnímali veľmi tragicky a emotívne, najmä preto, že ich mama a manželka prišla o život tragickým spôsobom. Žalobca 1/ veľmi zle znášal smrť manželky, najmä po psychickej stránke, nakoľko s ňou žil takmer celý život v

spoločnej domácnosti a boli na seba veľmi citovo naviazaní. Žalobkyňa 2/ pociťuje nesmierny smútok a psychickú ujmu, na ktorú nedokáže zabudnúť, nakoľko nebohá bola jej milujúcou matkou a starou matkou jej detí. Žalobkyňa 3/ žila s nebohú v spoločnej domácnosti, preto ju smrť milujúcej matky zasiahla až tak, že sa nervovo zrútila a musela užívať lieky. Sama mala zdravotné problémy, ktoré sa po smrti jej matky výrazne zhoršili. Spoločne zdôraznili, že smrťou Y. L. stratili sociálne, morálne a citové puto, ktoré bolo medzi nimi vytvorené. Poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy môže u žalobcov prispieť k zmierneniu stavu a považujú ho za prejav slušnosti a spravodlivosti, aj keď nemôže odčiniť dopad tragickej udalosti. Žalovaný 1/ priznal žalobcom náklady spojené s poslednou rozlúčkou zosnulej vo výške 2.454,96 eur.

108. Vo výpovedi žalobca 1/ uviedol, že po nehode nemohol spávať, zranil sa, starali sa o neho dcéry, čosi sa mu polepšilo. S manželkou by 21.12.2016 boli spolu 58 rokov. Žalobkyňa 2/ poukazovala na dobré zdravie matky, jej samostatnosť a spoločné záujmy najmä v kruhu rodiny. Žalobkyňa 3/ poukázala vo výpovedi na to, že s rodičmi žila v spoločnej domácnosti 30 rokov. Po zistení nehody, keď zistili že matka je na tom zle, sa zosypala ona aj jej otec. Následkom toho musela brať lieky, sedatíva, injekcie, otec bol na tom rovnako zle. Po pohrebe bezdôvodne neustále v noci chodil po dome.

109. Pokiaľ ide o pojem právo na spravodlivé zadostučinenie (just satisfaction), ktoré priznáva Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“ v príslušnom gramatickom znení), odškodnenie v peniazoch je len jednou z foriem nápravy porušenia Dohovoru, pričom konštrukcia nápravy smeruje prioritne k navráteniu do pôvodného stavu, v ktorom by sa sťažovateľ nachádzal, ak by k porušeniu nedošlo (restitutio in integrum). Finančná kompenzácia prichádza do úvahy zásadne až vtedy, keď takáto reštitúcia nie je vôbec možná, alebo je spojená s neprimeranými nákladmi.

110. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017 pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

111. Nepochybne úmrtie blízkej osoby nemožno odčiniť navrátením do predošlého stavu. Taktiež každé úmrtie (až na výnimky v rozvrátených vzťahoch) vyvolá negatívne následky minimálne v psychickej oblasti blízkych osôb, zármutok, ľútosť, často môže byť spojené aj so zhoršením nie len psychického stavu. Zväčša náhla, násilná smrť môže pôsobiť na psychiku blízkych intenzívnejšie, pretože je nečakaná, bez možnosti pripraviť sa na odchod blízkej osoby, je považovaná za „zbytočnú“, ktorá nie je následkom choroby, vyššej moci, ale zlyhania inej osoby, ktoré nemuselo nastať a bolo mu možné predísť. Preto ak sa jedná o zavinený zásah do života, nemožno nároky pre priznanie prípadnej nemajetkovej ujmy nachádzať ako výnimočné. Skôr sa súdu javí, že výnimočné je takéto nároky, hoci aj v menšom rozsahu, nepriznať a to len vtedy, ak je vzhľadom na všetky okolnosti vznik ujmy nepravdepodobný. Teda súd považuje za dôležitejšie dokazovanie, že nárok na takúto náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do života blízkej osoby a rodinných pút nevznikol (nedošlo k zásahu) ako to, že takýto nárok vznikol (ujma spôsobená s úmrtím blízkej osoby sa predpokladá) a skôr je potrebné dokazovanie zamerať na výšku ujmy.

112. V konaní súd mal nesporne preukázať, že úmrtím Y. L. sa zasiahlo do práv žalobcov 1/ až 3/ ako manžel a dcér zosnulej, strata blízkej osoby sa prejavila v ich osobnom živote, vnímaní a psychickom rozpoložení. Tak ako súd vyššie uviedol, poškodená v ničom neporušila jej povinnosti, riadne prechádzala cez označený prechod pre chodcov a jej konaním sa nepodieľala na vzniku ujmy.

113. S poukazom na právoplatný rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn.: 28T/62/2016, právoplatným a vykonateľným dňa 11.08.2016 bola smrť Y. L. spôsobená vodičom motorového vozidla žalovaného 2/ Iveco, EVČ NR-XXXGX E.om J.om, ktorý bol uznaný vinným z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že dňa 18.11.2015 v čase o 06:30 hod. viedol nákladné motorové vozidlo zn., ktoré bolo vo vlastníctve žalovaného 2/ po ceste 1/64 v Žiline - Bytčici smerom od Žiliny do Rajca, pričom v km 200,00 pri potravinách COOP Jednota nedal prednosť chodkyňi Y. L., ktorá prechádzala po riadne vyznačenom priechode pre chodcov z ľavej strany na pravú z pohľadu vodiča, v dôsledku čoho došlo v jazdnom pruhu, v ktorom viedol vozidlo E. J. k nárazu prednej časti nákladného motorového vozidla a pravej časti tela chodkyne Y. L., ktorá bola následkom nárazu odhodaná pred vozidlo. Pri predmetnej dopravnej nehode utrpela mnohopočetné zranenia na celom tele, na následky ktorých dňa 01.12.2015 zomrela v dôsledku zlyhania činnosti srdca a dýchania pri opuchu mozgu, zápale mozgových obalov a zápale pľúc, ktoré vznikli ako komplikácie zranení, ktoré utrpela pri predmetnej dopravnej nehode dňa 18.11.2015. Z uvedeného je zrejmé, že sa nejednalo o úmysel, ale nedbanlivosť na strane vodiča.

114. Súd je obdobného názoru na ktorý poukazovali žalovaní a ktoré poukazuje aj ESLP a ústavný súd, že pri stanovení výšky prípadného zadosťučinenia je potrebné vychádzať nie len z iných súdnych rozhodnutí, ktorých bolo rozhodnuté v obdobných prípadoch, ale aj okolností prípadu.

115. Súd tiež je názoru, že je potrebné reflektovať aj na výšku obdobnej úpravy pri iných nárokoch, samozrejme s prihliadnutím na odlišnosti subjektu, objektu a účelu. V tomto prípade do úvahy pripadá najmä prípadné porovnanie s odškodňovaním obetí po trestných činoch, ktoré však vzhľadom na rozdielne postavenie zodpovednej osoby (štát, páchatel', prevádzkovateľ) nie jej možné aplikovať priamo, resp. riadiť sa takouto úpravou. Pre stanovenie rozsahu je možné použiť napr. aj návod v právnej úprave ČR pri Novom občianskom zákonníku § 2958 NOZ a pod..

116. Pri prihliadnutí na uvedené je tiež dôležité prihliadať na základnú zásadu slušnosti tak, aby ujma nebola bezvýznamná, ale ani aby nepredstavovala obohatenie. Jednoznačným kritériom tiež nemôže byť „bonita“ teda majetkové pomery škodcu či zodpovednej osoby, pretože pri spôsobení škody bezmajetnou osobou by fakticky bola možnosť nápravy vylúčená a uspokojenie by bolo možné len u majetnej osoby. Teda odškodnenie obete či pozostalých by záviselo na úplne iných podmienkach ako sú v právnej praxi akceptované dôvody pre stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

117. V tomto rozsahu súd nemal dôvod skúmať majetkové pomery vodiča, ktorý zavinil nehodu, nakoľko nárok smeruje priamo voči objektívne zodpovednej osobe, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť v oblasti dopravy, ktorá eventuálne musí počítat' s určitým rizikom a navyiac je zo zákona poistená voči zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

118. Súd však musel prihliadať na vek poškodených aj vo vzťahu k veku ich matky či manželky.

119. Žalobca bol dlhodobým manželom zosnulej Y. L., mal s ňou vybudované silné puto, ktoré je veľmi dôležité aj v postproduktívnom veku, kde sú manželia často najväčšou vzájomnou oporou. Spoločne prežili 58 rokov. Súd mal v konaní preukázané, že strata sa neprejavila len bežným žiaľom zo straty životného partnera, ale celkovým rozpadom stereotypu života. Súdna prax v obdobných prípadoch manželov v pokročilom veku priznáva odškodné v desaťtisícoch eur. Súd preto považoval za primerané (aj s prihliadnutím na vyjadrenie žalobcu 1/, že on už moc pre seba nepotrebuje), stanovenie náhrady nemajetkovej ujmy sumou 10.000 eur tak, aby mu prípadné tovary či služby dokázali ľahšie sa preniesť cez vzniknuté útrapy.

120. Žalované 2/ a 3/ boli dcéry nebohej. Žiaľ zo straty blízkej osoby tu považuje súd za samozrejmy. Na rozdiel od manžela však súd nemal preukázané, že by bol u žalobkyň 2/ a 3/ určitý druh závislosti, odkázanosti, obdobne ako u maloletých detí, najmä v spojení s životnými rolami či finančnou odkázanosťou. V tomto rozsahu je preto možné odškodňovať len citovú ujmu, ktorá vzhľadom na spoločné súžitie bola podľa názoru súdu vyššia u žalobkyne 3/. Súd taktiež považoval za potrebné prihliadať na vek dcér a ich matky, pri ktorom aj štatisticky, je možné viac očakávať poslednú životnú fázu a skôr odkázanosť matky voči dcéram ako naopak. Súd však musel prihliadať aj na iné zistenia, najmä na to, že k ukončeniu života matky žalobkyň došlo násilným spôsobom bez možnosti na prípravu, kde však na rozdiel od náhlych zdravotných úmrtí, je dôvodný a pretrvávajúci pocit viny a krivdy voči páchatel'ovi, zbytočnosti, ktorá na rozdiel od prirodzenej smrti sťažuje vyrovnanie sa s úmrtím blízkej osoby. Súd preto úvahou stanovil odškodnenie priznaním finančnej náhrady nemajetkovej ujmy u žalobkyne 2/ sumou 3000 eur, u žalobkyne 3/ sumou 5000 eur.

121. Súd tiež nezdieľa názor žalovaných, že ak žalobca 1/ uviedol, že „jemu už nič netreba, nech dá súd radšej jeho dcéram“, že by sa vzdal nároku. Vzdanie nároku musí byť jasné a bezpodmienečné, nesmie pripúšťať rôzny výklad. Ak mali žalovaní dojem, že žalobca 1/ už sa chcel vzdať nároku, mohli mu pri výsluchu takúto otázku výslovne použiť. Podmienkou vzdania sa nároku je nepochybne aj skutočnosť, že nárok musí byť daný, čo žalovaní popierali. Podľa názoru súdu je potrebné slová žalobcu 1/ „že chce vyšší nárok pre dcéry ako pre seba“ vykladať tak, že požaduje najmä prihliadať na záujmy žalovaných 2/ a 3/ na jeho úkor, čo je však z hľadiska uplatneného nároku irelevantné. Tiež za vzdanie sa nároku nie je možné vykladať spojenie „ja nič nepotrebujem“ čo ani významovo sa nezhoduje s prípadným vyjadrením „vzdávam sa uplatneného nároku“.

122. V súvislosti s pasívnou legitimáciou žalovaných a nárokom uplatneným voči nim spoločne a nerozdielne súd zdieľa názor žalovaných, že nemôžu zodpovedať spoločne a nerozdielne, nakoľko takáto ich spoločná zodpovednosť nie je založená (§ 438 ods. 1 O.Z.), čo spôsobuje nevykonateľnosť petitu žaloby. Súd je názoru, že ani pri uplatnenom nároku spoločne a nerozdielne voči viacerým žalovaným, nevylučuje zodpovednosť každého z nich. V civilnom súdnom konaní je súd viazaný návrhom na začatie konania, a preto nemôže žalobcovi priznať viac, než žiadal v žalobnom petite alebo z iného dôvodu. Pri nároku uplatnenom spoločne a nerozdielne je však návrh voči každému zo žalovaných vyjadrený určite sumou, ktorá predstavuje hornú hranicu nároku o ktorom súd môže konať. Nakoľko však právne posúdenie je výhradne vecou súdu (právne podradenie nároku zisteného zo skutkového

opisu), v žiadnom prípade nie je dôvodom pre zamietnutie nároku to, že dvaja žalovaní nezodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne, ale že zodpovedá jeden či viacerí z iných dôvodov. Súd môže na úhradu žalovanej sumy aj pri nároku na spoločnú a nerozdielnú úhradu zaviazat' každého zo žalovaných, prípadne ich zaviazat' na úhradu nároku subsidiárne. Podľa Zjednocujúceho stanoviska NS SR č.j. 1Cz 85/79 „Súd tu nemôže uložiť žalovaným povinnosť zaplatiť náhradu škody spoločne a nerozdielne; môže však vysloviť, že "plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.“ Podľa uznesenia NS SR 1Co 2/98 súd nie je viazaný návrhom žalobcu, aby žalovaným bola uložená povinnosť na plnenie spoločne a nerozdielne. Nakoľko sú pasívne legitimovaní obaja žalovaní, každý však z iného dôvodu, súd im uložil povinnosť subsidiárnej úhrady záväzku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

123. Súd teda zaviazal žalovaného 1/ a 2/ na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu 1/ vo výške 10.000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného, zaviazal žalovaného 1/ a 2/ na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne 2/ vo výške 3.000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného a zaviazal žalovaného 1/ a 2/ na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne 3/ vo výške 5.000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšku uplatnené nároky zamietol.

124. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

125. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

126. Podľa odôvodnenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017 pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

127. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd poukazuje závery vyslovené rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 13. 12. 2017, sp. zn. 10Co/191/2017, ktorý vyslovil právny záver, že zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. Nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy, čo treba vyjadriť vo výroku rozsudku.

128. Nakoľko nejestvuje možný spôsob výpočtu pre uplatnený nárok, jeho presné stanovenie, o nároku rozhoduje súd podľa vlastnej úvahy a rozdiel v žalobe nezamietal pre neunesenie dôkazného bremena či nedôvodnosť, ale z dôvodu stanovenia nároku vlastnou úvahou. Súd s poukazom na uvedené považoval vzhľadom na uplatnený charakter nároku za plne úspešných žalobcov a súd im priznal voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom výška trov konania bude určená samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej z priznanej sumy. Vzhľadom na spoločné postavenie žalovaných v spore na jednej strane a ich povinnosť plniť, súd ich na náhradu trov konania, na rozdiel od povinnosti plniť z iných právnych dôvodov, zaviazal spoločne a nerozdielne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Žilina.

Podľa ust. § 125 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Podľa ust. § 125 ods. 2 CSP, odvolanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa

osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa ust. § 125 ods. 2 CSP, odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Podľa ust. § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovej značky konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- b) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- c) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- d) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- e) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- f) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ust. § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).